

Stadsmiljöprogram

Förutsättningar och riktlinjer för
Södertälje stadskärnas offentliga platser

Förord

Kommunfullmäktige i Södertälje beslutade i augusti 2004 att ett gestaltungsprogram/möbleringsprogram, senare kallat stadsmiljöprogram, för Södertäljes stadskärna skulle tas fram. Ett förslag till program togs fram under 2005 och skickades på remiss och reviderades efter inkomna synpunkter. I kommunfullmäktiges beslut om inriktning för utvecklingen av Södra stadskärnan, november 2007, slogs fast att stadsmiljöprogrammet skulle anpassas till programmet för Södertälje stadskärna 2009-2029. Stadsmiljöprogrammet tillstyrktes av stadsbyggnadsnämnden i juni 2010 som planeringsunderlag för Södertälje stadskärnas offentliga platser.

Syftet med att ta fram ett stadsmiljöprogram är att få en samordnad, karaktärsskapande och stadsmässig utformning och möblering av den offentliga miljön i Södertäljes stadskärna. Stadsmiljöprogrammet beskriver stadskärnans stadsbild med olika karaktärer, grönstruktur, stråk och kulturhistoriskt värdefulla platser. Programmet ger riktlinjer för utvecklingen av stadens offentliga rum.

Södertälje, juni 2010

Arbetet har letts av en projektgrupp på Södertälje kommun. Programmet har tagits fram i samarbete med Grontmij AB.

Kerstin Fogelberg, Stadsträdgårdsmästare och projektledare, Södertälje Kommun

Kurt Ackerblad, Gatuingenjör, Södertälje Kommun

Görel Hällqvist, Exploateringsingenjör, Södertälje Kommun

Christina Rask, Planarkitekt, Södertälje Kommun

Anna Sundqvist, Stadsantikvarie, Södertälje Kommun

Patrik Wirsenius, Trafikstrateg, Södertälje Kommun

Tommy Åström, Stadsarkitekt, Södertälje Kommun

Veronika Borg, Landskapsarkitekt, ansvarig Grontmij AB

Martin Palmlund, Landskapsarkitekt, Grontmij AB

Omslagsfoto: Jacob Forsell.

Inledning	5
Stadsbild	
Utveckling av folkliv	7
Utveckling av stadsbilden	8
Utveckling av grönstruktur och stråk	10
Kulturhistoriskt värdefulla platser	12
Riktlinjer	
Stadskärnans platser och stråk	14
Den traditionella stenstadens gator, torg och finparker	
1 Stationsplan	16
2 Järnagatan - Storgatan	17
3 Saltsjötorget	18
4 Stora Torget	19
5 Turingelunden och Storgatan	20
6 Turingeslätten	21
Stadens modernistiska gångstråk	
7 Gågatan	22
Parkmiljöer	
8 Stadsparken	24
9 Orionkullen	25
10 Kanalpromenaden	26
11 Slussholmen med Lotsudden	28
12 Skateparken	30
13 Kusens backe	31
14 Badparken	32
15 Dalparken	33
Den moderna stadens offentliga rum	
16 Marenplan	34
17 Marens kajer och stränder	35
18 Stationen	36
Den moderna stadens gator	
19 Nygatan	37
20 Köpmangatan och Ekdalsgatan	38
21 Sidogator	39
22 Oxbacksleden, Turingegatan och Nyköpingsvägen	40
23 Grödingevägen	41

Södertälje är en stad med många värden. Staden har en tydlig stadskärna med många kvaliteter att lyfta fram. Södertälje kanal är en värdefull tillgång och dess samband med staden går att utveckla ytterligare. Precis utanför centrum finns flera viktiga målpunkter som Tom Tits, Sydpoolen och Torekällberget vars samband med stadskärnan kan förbättras. Historien lever och är tydligt avläsbar bland annat i slussverksamheten. I direkt anslutning till stadskärnan ligger också industriområdena AstraZeneca och Scania med sin särart. Det finns fina natur- och rekreationsområden runt knuten och det är nära till Stockholm och övriga Mälarenregionen.

Stadskärnan i Södertälje behöver förnyas för att även i framtiden vara förstahandsvalet för Södertäljebor och boende i Södertäljes närhet. Stadsmiljöprogrammets förslag är ett led i arbetet att öka Södertäljes stadskärnas attraktivitet.

Stadsmiljöprogrammet behandlar stadskärnans offentliga miljöer, gator, torg och parker. Programmets syftet är att få en samordnad, karaktärsskapande och stadsmässig utformning och möblering av den offentliga miljön. En grundtanke är att varje tid ska få möjlighet att lämna sitt tydliga avtryck i staden. En stad lever, den växer och förändras. En attraktiv stad måste kunna anpassas efter sin tid samtidigt som historien värdesätts och bevaras. Stadsmiljöprogrammet beskriver hur stadskärnans offentliga miljöer kan se ut framöver och ger riktlinjer för hur platser och stråk bör förändras. Ett möbleringsprogram med förslag till möbler, utrustning och beläggningar för stadskärnans olika delar planeras att tas fram som komplement till stadsmiljöprogrammet.

Stadsmiljöprogrammet är ett levande dokument. Det ger vägledande riktlinjer och kan anpassas till nya förutsättningar.

Stadskärnans geografiska avgränsning i stadsmiljöprogrammet

Stadsbild

Södertäljes stadskärna har byggts ut under lång tid och förändrats under åren. Stadsmiljöprogrammet utgår från att varje tid ska få möjlighet att lämna sitt tydliga avtryck i staden. Olika delar av stadskärnan har olika karaktärer som kan utvecklas och förtydligas.

Här beskrivs hur stadskärnans offentliga miljö kan utvecklas. Framtida stadsbild med karaktärer och landmärken redovisas liksom utvecklingen av parker, grönstråk och platser med kulturhistoriska värden.

Handel på Stora Torget

Marens brygga

Stadsparken

Stadskärnans offentliga rum har olika intensitet; där finns både platser med ett rikt folkliv och mer lugna miljöer. Denna variation är viktig för att skapa en attraktiv stadskärna.

Stadens centrala stråk sträcker sig från stationen längs Järnagatan och Storgatan och fram till och med Gågatan. Detta stråk med dess rika folkliv bör förlängas längs Storgatan fram till Tom Tits.

De stora platserna längs stråket, Stora Torget och Marenplan, kan utvecklas till mer intensiva platser genom verksamheter, aktiviteter och attraktioner. Slussholmen kan utvecklas till ett framtida attraktivt besöksmål med rikt folkliv.

Stadskärnans lugnare offentliga miljöer ska vara lätta att komma till och vara väl utformade med sittplatser och attraktiva blickfång och utblickar.

 Stråk och platser med mycket rikt folkliv

 Platser med lugn, kontemplativ karaktär

 Besöksmål
Stationen, Torekällberget, Tom Tits, Sydpoolen, Stadshuset, Skateparken och Campus är tydliga besöksmål i Södertälje. Utvecklingen av Marenplan och Slussholmen för kultur och aktiviteter gör dessa platser till nya, viktiga besöksmål.

Stadsbild

Utveckling av stadsbilden

Stadskärnans karaktärer

Olika delar av stadskärnan har olika karaktärer. För att stärka Södertäljes identitet och attraktionskraft har dessa karaktärer kartlagts och förslag till åtgärder som förstärker karaktärerna tagits fram. Byggnadernas placering och olika stilar bildar tydliga karaktärer och bidrar till upplevelsen av en sammanhållen och innehållsrik stadsbild.

Landmärken

Stadskärnans landmärken utgörs bland andra av S:ta Ragnilds kyrka, Orionkullen, Slussen och Marens vattenrum. Landmärken stärker identiteten och orienterbarheten i staden. Nya landmärken kan med fördel placeras vid Mälarbron och vid Maren. Dessa nya landmärken bör vara omsorgsfullt gestaltade och av hög arkitektonisk kvalitet.

Platser och stråk

Södertäljes viktigaste offentliga platser blir Gågatan, Stortorget, Marenplan, Stadsparken och Saltsjötorget. De tydligast utvecklade stråken kommer framför andra att vara Järnagatan - Storgatan - Gågatan men även Nygatan och Köpmangatan. Stråken till Tom Tits, Sydpoolen och Torekällberget förstärks. Sambanden mellan stadskärnan och kanalen förstärks och stråken mellan Gågatan, Köpmangatan och Nygatan rustas upp. Väl utformade stråk länkar de olika delarna av staden till varandra och ökar på så sätt folklivet och tillgängligheten.

Trafik

Biltrafiken kommer även fortsättningsvis att röra sig in mot staden via Järnagatan, Nygatan, Storgatan, V:a Kanalgränd och Slussgatan. Inne i centrum ska gatorna utformas så att fordonshastigheten blir låg och trafiken sker på de oskyddade trafikanternas villkor. Målsättningen är att minska trafiken i centrum och styra genomfartstrafiken mot Saltsjöbron. Dagens trafikleder genom stadskärnan, Turingegatan, Oxbacksleden/Nyköpingsvägen och Grödingevägen, omvandlas till trädplanterade stadsgator. Nya P-anläggningar lokaliseras i anslutning till huvudgatorna i stadskärnans utkanter, för att minska biltrafiken i stadskärnan.

Val av kollektivtrafiksystem påverkar den offentliga miljöns utformning. Busstrafiken går längs Nygatan och Köpmangatan. Förutsättningar för nya kollektivtrafiksystem som spårbils- och stombussnät utreds.

Stadskärnans offentliga rum - framtida karaktärer

- Den traditionella stenstadens gator, torg och finparker
Offentliga miljöer med klassisk utrustning och ytskikt av hög kvalitet.
- Stadens modernistiska gångstråk
Huvudstråk med modernistisk gestaltning. Utrustning och ytskikt av hög kvalitet.
- Den moderna stadens offentliga rum
Område med modernt gestaltade offentliga miljöer.
- Den moderna stadens gator
Gator som utvecklas till stadsgator med modern utformning med god framkomlighet för gående och cyklister
- Parkmiljöer
Promenader, parker och anläggningar som utvecklas till attraktiva, välskötta offentliga miljöer
- Landmärke - orienteringsskapande byggnad eller stadsrum
- Viktig siktlinje

Stadsbild

Utveckling av grönstruktur och stråk

Torg och gångstråk

Stadskärnans huvudstråk för gående förblir även framöver Järnagatan - Storgatan, från Oxbacksleden via Gågatan till Tom Tits. Stråket passerar flera av stadens torg, både lugnare små stadsrum som Saltsjötorget men också platser med mer intensivt folkliv som Marenplan, Gågatan och Stora Torget. Stråket får breda trottoarer med plats för gatuträdsplanteringar och serveringar. Tydliga stråk leder till Köpmangatan och Nygatan, som båda blir trädplanterade huvudgator i staden.

Entréerna till stadskärnan blir tydligare, vid Mälärbrons påfart kan exempelvis ett litet stadstorg byggas. Det ska vara lätt att orientera sig i staden.

Parker och grönstråk

Södertäljes små parker förbinds med trädplanterade stråk. Parkerna utvecklas till väl utformade platser för både vila och aktiviteter. Slussholmen och Lotsudden kan utvecklas som parkmiljöer och Badparken ska upplevas som en del av stadskärnan genom att en bra förbindelse över Nyköpingsvägen skapas. På sikt bildas ett stråk som i öst-västlig riktning knyter ihop flera parkrum från Torekällberget-Badparken med promenader och lek till finparkerna Stationsplan och Stadsparken. Stadsparkens samband med vattenrummet utvecklas och via en broförbindelse fortsätter stråket vidare till aktivitetsparken på Slussholmen-Lotsudden och till stadsskogen Kusens backe på andra sidan slussen.

Strandpromenader

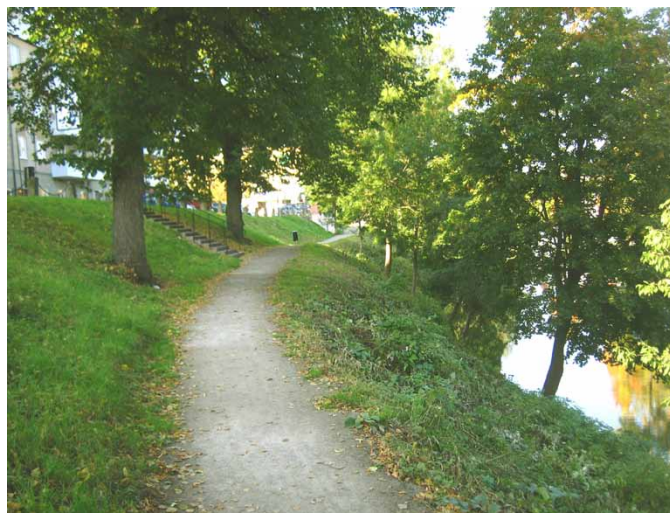
Längs Södertäljes stränder skapas ett sammanhängande stråk med promenadvägar. En passage under Mälärbron byggs, så att kanalpromenaden binds samman med en ny kajpromenad längs Mälärhamnen. Från utsiktsplatser längs stråket kan man uppleva båttrafiken och på Slussholmen och Lotsudden kan spännande aktiviteter utvecklas. Viktiga knutpunkter där promenaden möter stadsbebyggelsen är Marenplan, Brovaktarstugan och Sjötorget vid Saltsjögatan. Även öster om kanalen förbättras Strandpromenaden till ett sammanhängande promenadstråk.

Cykelnätet

Cykelstråken utvecklas längs Järnagatan, Nygatan, Ekdalsgatan, Köpmangatan och Oxbacksleden/Oxbacksgatan. Detta ger ett sammanhängande cykelnät främst i nord-sydlig riktning. På övriga gator med mindre trafik eller där det inte får plats en separat cykelbana, färdas cyklisterna i blandtrafik.

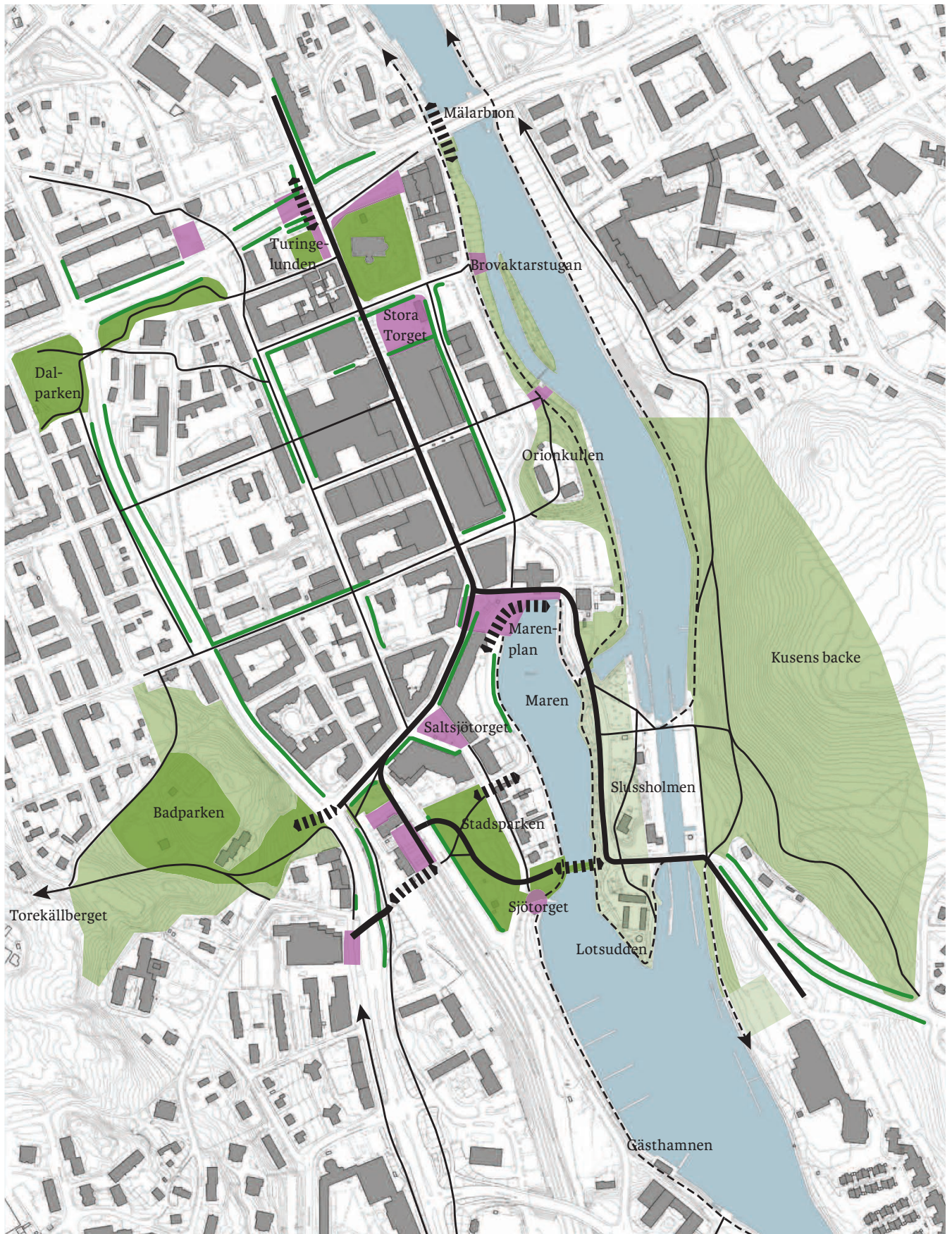

Kajen vid Marenplan

Kanalpromenaden

- Traditionella parkmiljöer
- Promenader, naturområden
- Aktivitetspark
- Alléplantering
- Platser och torg
- Huvudstråk för gående
- Sekundärt gångstråk
- Strandpromenader
- Viktiga förbättringar av samband mellan stråk

Kulturhistoriskt värdefulla platser

I Södertäljes stadskärna finns stadens historia nedärvd. Såväl byggnader, gatusträckningar och parker, som belysning, gatubeläggning och utrustning berättar om andra tider och ideal. I dagens stadsmiljö är det ofta omsorgsfullt gestaltade miljöer med stora arkitektoniska kvaliteter som möter mer slumpmässigt tillkomna miljöer. De olika karaktärerna som bildats i stadskärnan ger staden sin egen identitet.

Stadskärnans offentliga miljö skapas genom att de unika kulturvärdena lyfts fram och kombineras med god planering och ny utformning av de offentliga rummen.

Slussen med Maren i bakgrunden

Platser och miljöer där kulturhistoriska värden bidrar till utvecklingen av det offentliga rummet

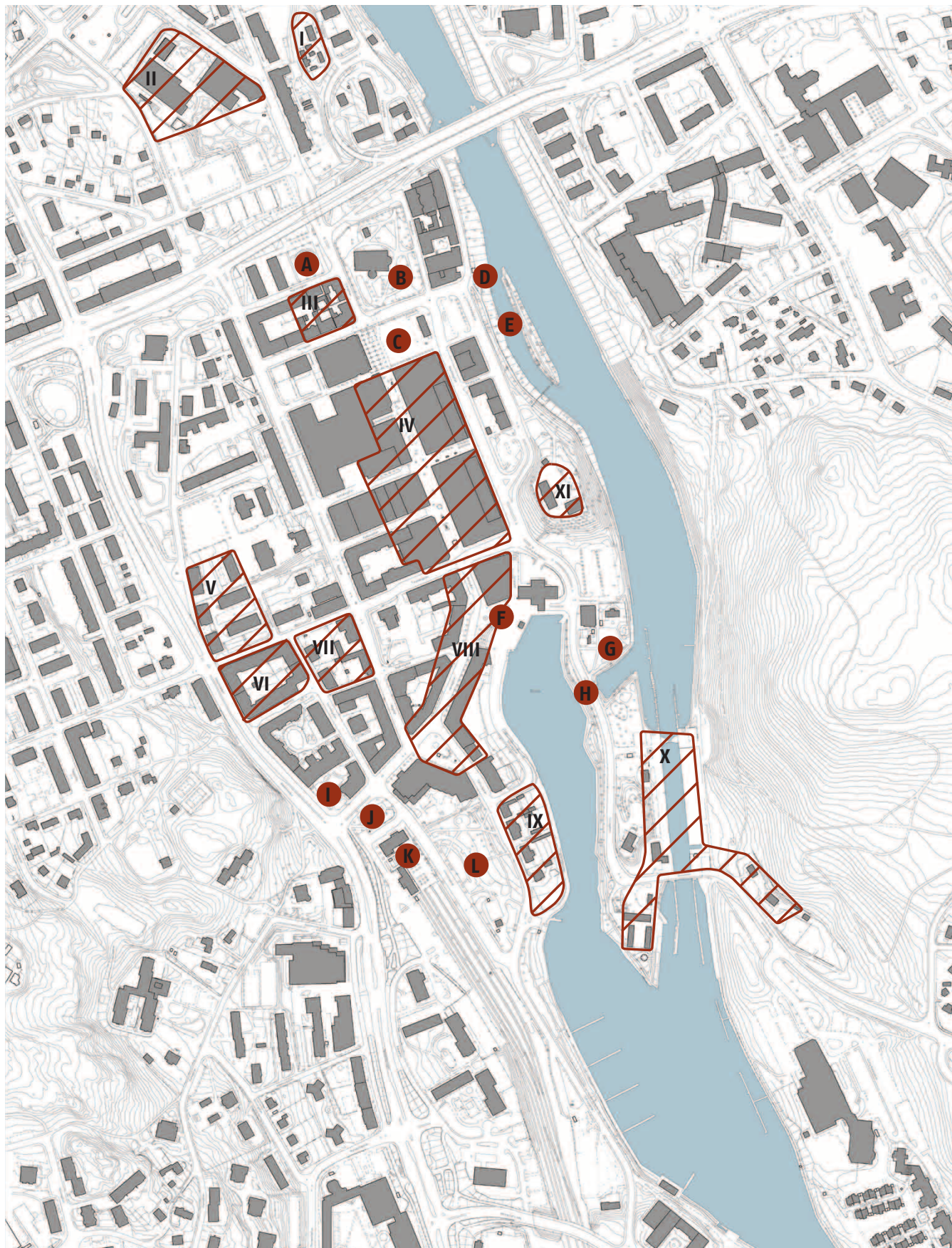
Kulturhistoriskt värdefulla platser

- A** Brända tomten, eller Turingelunden. Parken anlades på 1950-talet.
- B** S:ta Ragnhilds kyrka har genom sin hävd stor dignitet i stadslandskapet. Kyrkan är från medeltiden men genomgick en större ombyggnad under 1880-talet.
- C** Stora torget skapades efter stadsbranden 1650 och är stadens äldsta torg.
- D** Fundamenten efter gamla Mälarbron.
- E** Innanför Kanalholmen finns en av två rester av den ursprungliga kanalen. I slutningen längs kanalen finns rester av den gamla dragvägen.
- F** Olof Palmes plats och Marenplan. Platsen bytte namn efter Olof Palmes bortgång. Detta är platsen för Saltsjöhamnen och platsen för handel medan sjötransporter fortfarande var ett viktigt kommunikationssätt. Trappan är från 1990-talet.
- G** Vänortsparken är anlagd på 1990-talet i anslutning till kanalpromenaden Blindtarmen, se nedan.
- H** Blindtarmen är en del av den gamla kanalen.
- I** Vid gamla badhotellet låg Badparken som användes av badinrättningens gäster. Parken hängde ihop med nuvarande Badparken väster om Oxbacksleden.
- J** Stationsparken anlades på 1960-talet.
- K** Stationsplatsen mellan de gamla stationshusen utformades på 1990-talet. Det äldre stationshuset byggdes på 1860-talet och ersattes 1918 med det nyare stationshuset vid Stationsplan.
- L** Stadsparken har långa anor och parken finns närmast Stadshotellet redan i slutet av 1800-talet. På 1920-talet fick parken dagens utbredning och under 1960-talet gjordes en större modernisering.

Sammanhängande kulturhistoriska miljöer

- I** Kv Lampan består av äldre trähusbebyggelse som fram till 1960-talet var mycket vanlig för hela Södertälje stadskärna. Byggnaderna i kvarteret är numera de enda som finns kvar i sitt ursprungliga läge. Bebyggelsen ligger på den ås som hela Södertälje grundlagts på.
- II** Kv Separatorn bevarar bland annat det sista av äldre industribebyggelse i staden och ligger vidare inom det som var Södertäljes första industriområde.
- III** Nedre delen av Kv Tratten vetter mot kyrkan och bevarar en mycket typisk 1800-talskaraktär.
- IV** 1960- och 70-talets centrumbebyggelse är mycket tidstypisk med bland annat varuhus ritade av framstående arkitekter.
- V** Kv Bromsens lågmälda framtoning är typisk för den tidiga modernismen under 1930- och 40-talet.
- VI** Kv Linden är typisk för 1900-talets första decennier med stora innergårdar och slutna kvarter.
- VII** Kvarteret visar äldre stadsbebyggelse i mindre skala blandad med tidig 1900-tals bebyggelse.
- VIII** Det tidiga 1900-talet medförde stora omvandlingar när Södertälje förvandlades från småskalig trähusstad till en stenstad i tidens anda. Järnagatan är en väl sammanhållen sekelskiftesmiljö.
- IX** I Kv Skytten finns tre arkitektoniska pärlor som härstammar från tidigt 1900-tal och visar badhusstadens ståndsmässiga bebyggelse.
- X** Slussen utgör en sammanhängande industrihistoriskt värdefull miljö där sociala strukturer och verksamhetshistoria går att utläsa väl.
- XI** Orionkullen med stadens äldsta profana stenhus.

Riktlinjer

Stadskärnans platser och stråk

Utformningen av stadens offentliga rum är en viktig förutsättning för ett rikt stadsliv och en spännande stadsbild.

Stadsmiljöprogrammet ger riktlinjer för utveckling av de viktigaste platserna och stråken i Södertälje stadskärna.

Här beskrivs platsernas karaktär och vilka kvaliteter som bör bevaras och svagheter som bör åtgärdas.

Stadskärnans offentliga platser och stråk:

- 1 Stationsplan
- 2 Järnagatan-Storgatan
- 3 Saltsjötorget
- 4 Stora Torget
- 5 Turingelunden och Storgatan
- 6 Turingeslänten
- 7 Gågatan
- 8 Stadsparken
- 9 Orionkullen
- 10 Kanalpromenaden
- 11 Slussholmen med Lotsudden
- 12 Skateparken
- 13 Kusens backe
- 14 Badparken
- 15 Dalparken
- 16 Marenplan
- 17 Marens kajer och stränder
- 18 Stationen
- 19 Nygatan
- 20 Köpmangatan och Ekdalsgatan
- 21 Sidogator
- 22 Oxbacksleden, Turingegatan och Nyköpingsvägen
- 23 Grödingevägen

Stadskärnans offentliga rum - framtida karaktärer

	Den traditionella stenstadens gator, torg och finparker
Offentliga miljöer med klassisk utrustning och ytskikt av hög kvalitet.
	Stadens modernistiska gångstråk
Huvudstråk med modernistisk gestaltning.
Utrustning och ytskikt av hög kvalitet.
	Den moderna stadens offentliga rum
Område med modernt gestaltade offentliga miljöer.
	Den moderna stadens gator
Gator som utvecklas till stadsgator med modern utformning med god framkomlighet för gående och cyklister
	Parkmiljöer
Promenader, parker och anläggningar som utvecklas till attraktiva, välskötta offentliga miljöer

Riktlinjer

Den traditionella stenstadens gator, torg och finparker

1 Stationsplan

Platsen idag:

Stationsplan är en viktig entréplats i staden. Platsen ingår i en serie offentliga rum längs stråket genom stadskärnan. Den har en tydlig parkkaraktär med stora träd, gräs med blomsterplanteringar och en fontän med skulptur.

Traditionella parkdetaljer som kalkstensbeläggning, bänkar i järn och trä samt svarta järnstaket bidrar till karaktären. Platsen är viktig som en grön länk mellan stadskärnan och Badparken-Torekällberget. Närmast stationshuset ligger en bred asfalterad angöringsgata.

Idag är det som gångtrafikanter svårt att röra sig genom parken från stationsområdet via Stationsplan och vidare ut i staden.

Platsens utveckling:

Platsen utvecklas till en kombination av stationspark och trafikerat torg. Möjligheterna till gångtrafik över platsen bör förbättras och platsen blir en viktig länk i det gröna stråket mellan Badparken och Stadsparken. Lovisingsgatan förblir en viktig bussgata. Verksamheterna i gamla stationshuset anpassas till platsens karaktär av "dygnet runt-verksamhet".

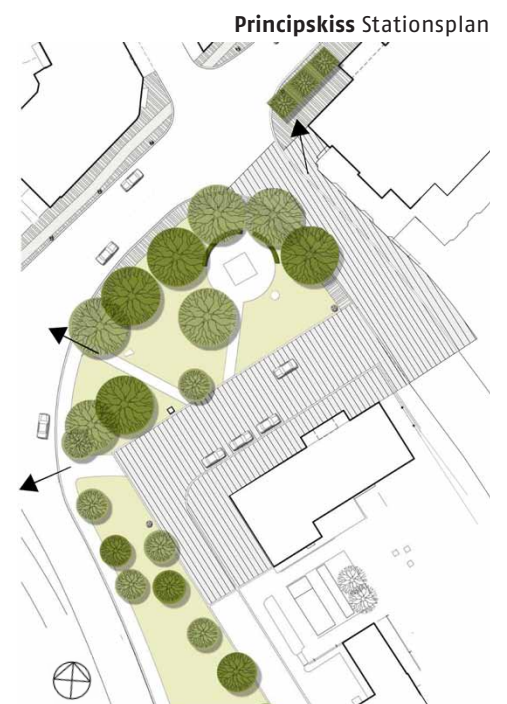
- Bibehåll platsens öppna traditionella parkkaraktär mot Järnagatan.
- Förbättra sambandet, visuellt och funktionellt, med Badparken och Torekällberget. Bättre gångförbindelse längs Järnagatan och mot Badparken tillskapas.
- Förbättra förbindelsen för fotgängare och cyklister mellan stationen och stadskärnan med trottoar längs Lovisingsgatan.
- Utveckla gatan framför stationshuset till ett modernt stationstorg i nivå med park och trottoarer.

Stationsplan

Stationsplan

Den traditionella stenstadens gator, torg och finparker

2 Järnagatan – Storgatan

Platsen idag:

Järnagatan/Storgatan är en viktig del av huvudstråket genom stadskärnan, från Stationsplan till Gågatan och vidare mot Tom Tits. Gatan har en tydlig stenstadskaraktär där arkitektur och markutformning bidrar till helhetsbilden. Även gatans krökta form i rutnätet framhäver gatans karaktär och ger ett starkt intryck av äldre gata. Järnagatan är delvis kantad av träd och har en traditionell gatusektion med köryta och trottoar. Framför Marentrappan är trottoaren bred, med en möbleringszon med träd, belysningsstolpar och bänkar med mera.

Platsens utveckling:

Gatans funktion som viktigt gångstråk och attraktiv affärsgata förstärks. Gatan från Saltsjötorget till Ekdalsgatan utvecklas som lågfartsgata på de gåendes villkor och breda gångstråk med plats för uteserveringar skapas.

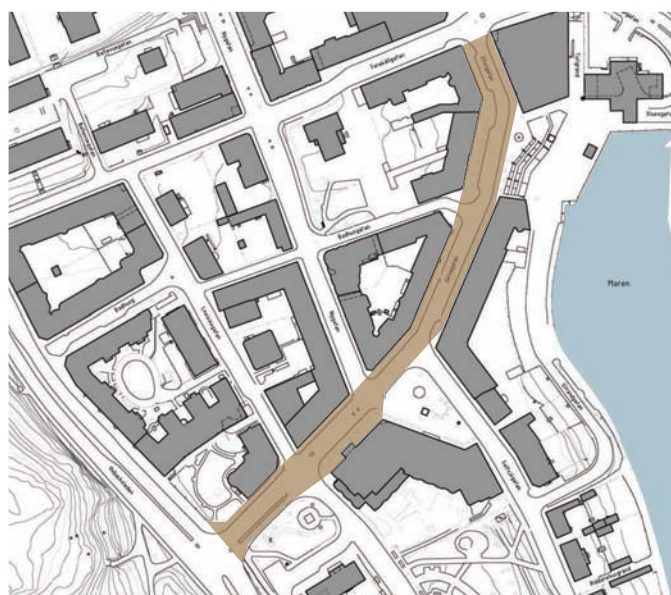
- Bevara karaktären av traditionell gata med angörings- och cykeltrafik mitt i gatan.
- Skapa breda trottoarer med plats för gångstråk, uteserveringar och möblering.
- Bevara gatuträden som förstärker gatans längdriktning. Arkadklippta träd vid Stadshotellet bevaras.
- Utveckla kopplingen till Stationsplan genom tydliga gångbanor och nya cykelstråk.
- Förbättra gångstråk och cykelförbindelser förbi Stationsplan till Oxbacksleden och vidare mot Badparken.

Järnagatan söderut.
Fotomontage, förslag från 2007

Uteservering på Järnagatan

Riktlinjer

Den traditionella stenstadens gator, torg och finparker

3 Saltsjötorget

Platsen idag:

Saltsjötorget är en liten fin plats mitt i stenstaden. Torget ingår i serien av platser längs huvudstråket genom stadskärnan. Platsen med fontänen skapades i samband med att husen längs Järnagatan byggdes och är idag ett lugnt torg med tydlig triangulär form. De klippta lindarna mot stadshotellet och fontänens placering betonar platsens form. Saltsjötorget är idag en lugn, avskild plats snarare än en mötesplats. Det finns få sittplatser och ganska lite aktivitet på torget.

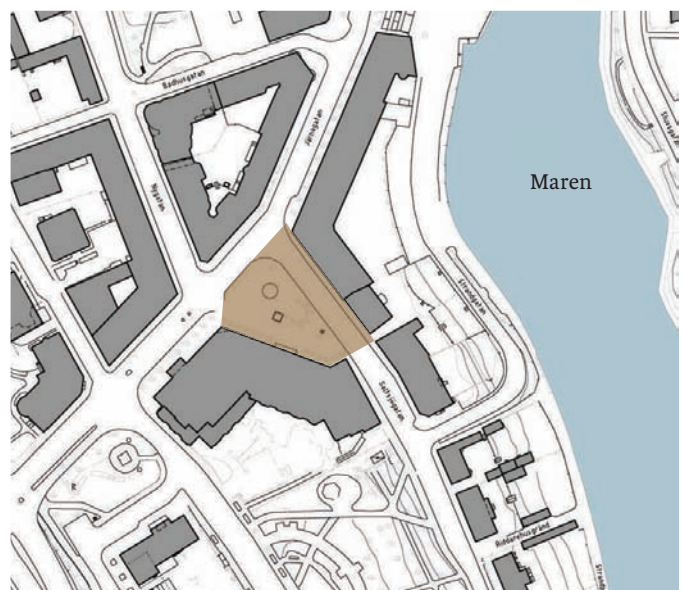
Platsens utveckling:

Platsen utvecklas som mötesplats, men karaktären av lugnt torg bevaras i kontrast till Marenplans och gågatans mer intensiva folkliv. Torget öppnar sig mot Järnagatan och fontänen är torgets centrum. Markbeläggning, möblering och belysning ger karaktär åt platsen.

- Bevara karaktären av triangulärt, stensatt torg med väl bearbetad detaljutformning.
- Förnya torgets grönska med karaktärsskapande träd och blomsterplanteringar i grupper. De arkadklippta träden bevaras.
- Förstärk torgets funktion som mötesplats genom att utveckla sittmöjligheterna och framhäv fontänen.
- Torget hålls öppet mot Järnagatan. Uteserveringar och tillfälliga stånd placeras på torget eller längs östra sidan. Längre in på torget placeras en väl utformad servering. Torget hålls öppet mot Järnagatan.
- Belysningen utvecklas så att torget blir ljusare. Effektbelysning på fontänen och stolpbelysning i torgets hörn understryker rummets form.

Saltsjötorget

Den traditionella stenstadens gator, torg och finparker

4 Stora Torget

Platsen idag:

Stora Torget är stadens representativa torg. Kyrkan utgör tydlig fond och Tingshuset och Gamla Rådhuset ger karaktär åt torget. Stora Torget är också Södertäljes torghandelsplats. Stadens huvudstråk mellan Tom Tits och Marenplan korsar torget i Gågatans förlängning. Stråket är otydligt på grund av träd längs Jovisgatan och torgståndens placering.

Torget har ett välbearbetat stengolv. Längs två av torgets sidor finns trädrader med bänkar och belysningsstolpar. Torget är dåligt upplyst med armaturer som skymms i trädraden. Den befintliga kandelaberbelysningen ute på torget är dock mycket karaktäristisk. En fontän framför Tingshuset står idag trängd på grund av torgståndens och uteserveringens placering.

Det är idag ganska få aktiviteter på Stora Torget och torget upplevs som lugnt. Torgets generösa yta medger en flexibel användning samtidigt som ytan kan upplevas som ödslig.

Platsens utveckling:

Stora Torget utvecklas till en mötesplats med folkliv och aktiviteter. Torgets representativa karaktär bevaras, där de omgivande byggnaderna, det stensatta golvet, de klippta lindarna och kandelaberbelysningen är viktiga.

Torghandeln behålls på Stora Torget som är stadens traditionella handelsplats. Gamla Rådhuset med servering skapar karaktär åt torget.

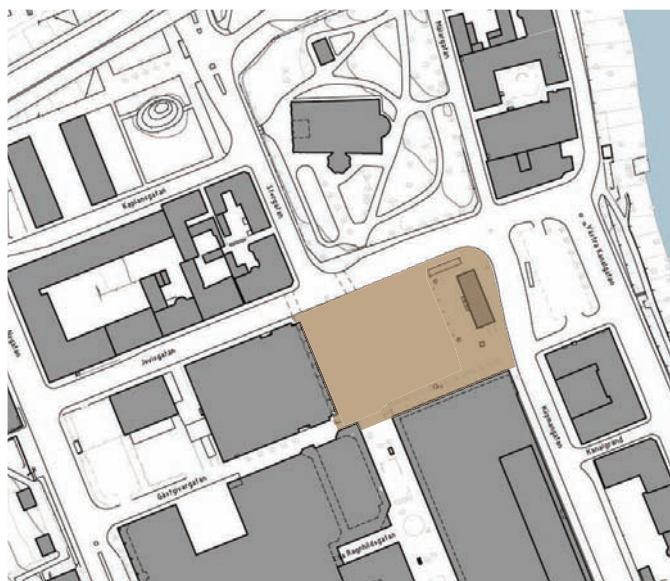
- Bevara torgets öppna/flexibla karaktär med plats för aktiviteter året runt. Möblering placeras längs torgets sidor, belysning och träd bör bilda dubbla rader.
- Platser för torghandel placeras så att torget får breda stråk även under torghandelsdagar. Förutsättningar skapas för aktiviteter, evenemang och marknader på hela torget, platsen vid gamla Rådhuset är särskilt attraktiv.
- Stråket från Gågatan över torget mot TomTits görs tydligt. Stråket utgör också brandgata.
- Utveckla platsen runt fontänen till en mötesplats.
- Utveckla torgets planteringar. Båda lindraderna bör bevaras eller förnyas och arkadklippas. Plats för blomsterarrangemang på torget skapas.
- Bevara beläggning av hög kvalitet på torget.
- Utveckla torgets belysning så att torget blir ljusare.
- Torget bör få en egen karaktäristisk belysning, åtskild från Gågatans globarmaturer. De befintliga kandelabrarna bevaras. Fasadbelysningar kan ge torget en spännande inramning.

Stora Torget

Rådhuset på Stora Torget, uteserveringar placeras längs fasaderna

Riktlinjer

Den traditionella stenstadens gator, torg och finparker

5 Turingelunden och Storgatan

Platsen idag:

Turingelunden är en liten finpark med en tydlig 1950-talskaraktär. Parken är flankerad av stora lindar och har en centralt placerad oval terrass med en liten fontän. Parken är öppen och ganska platt och mot Storgatan avslutas platsen på ett otydligt sätt. Storgatan förbi Turingelunden mot Tim Tits är utformad som en trafikplats där gångstråken har underordnad betydelse. Bron över Storgatan är en visuell barriär och ytan under bron är mörk och dåligt utnyttjad.

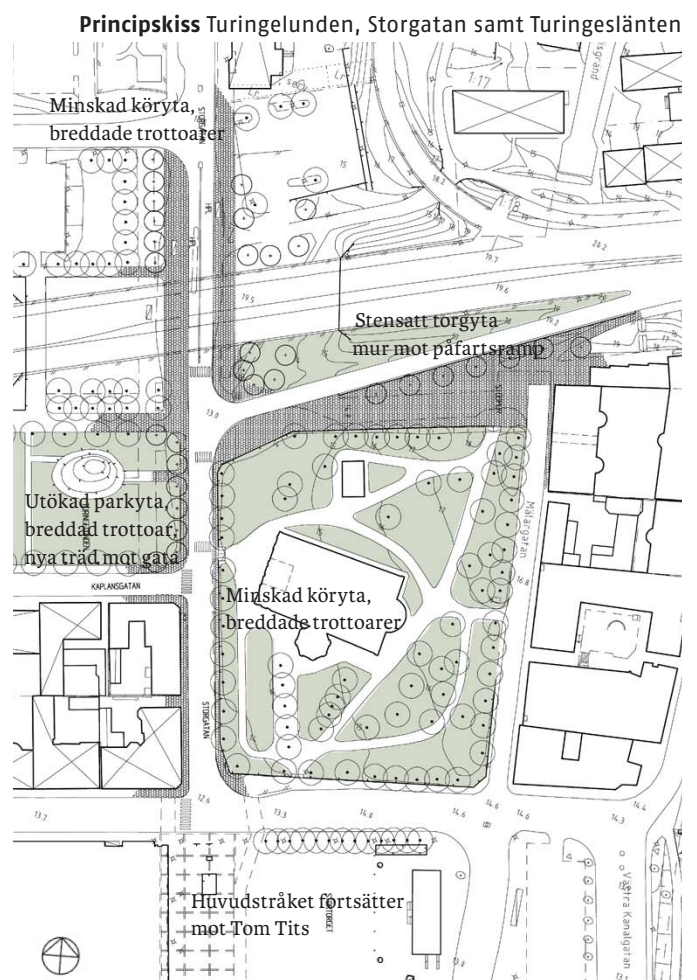
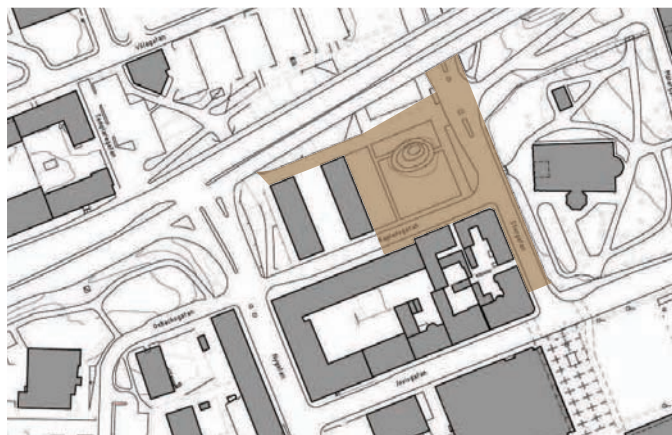
Platsens utveckling:

Turingelunden utvecklas som parkoas med 1950-talskaraktär. Storgatan får karaktär av gata i stadskärnan där gångstråket utvecklas.

- Förstärk stråket från Gågatan mot Tom Tits.
- Storgatans bredd minskas och en bredare trottoar anläggs. En trädrad längs Storgatan tydliggör stråket och skiljer parken från gatan.
- Utveckla Turingelundens rumslighet och planteringar. Förnya möblering och skapa en god övergång mellan byggnaden i väster, Pallen 7, och parken.
- Utveckla platsen under bron med belysning, färgsättning eller en mindre byggnad.
- Utveckla gatans och parkens belysning. Stråket från Tom Tits in mot Stortorget markeras med en tydlig gatuarmatur.

Turingelunden

Den traditionella stenstadens gator, torg och finparker

6 Turingeslänten

Platsen idag:

Ytan mellan Turingegatan och S:ta Ragnhilds kyrka genomkorsas av trafikytor, bland annat påfartsrampen till Turingegatan/Mälärbron. Här passerar ett viktigt gångstråk och många smitvägar korsar platsen. Platsen ger ett ovårdat och slitet intryck. Samtidigt är platsen en av entréerna till stadskärnan.

Platsens utveckling:

Turingeslänten utvecklas till en inbjudande entré för gående och cyklister till Södertälje stadskärna. Stråket mot Stora Torget och kontakten mot kanalen görs tydligare.

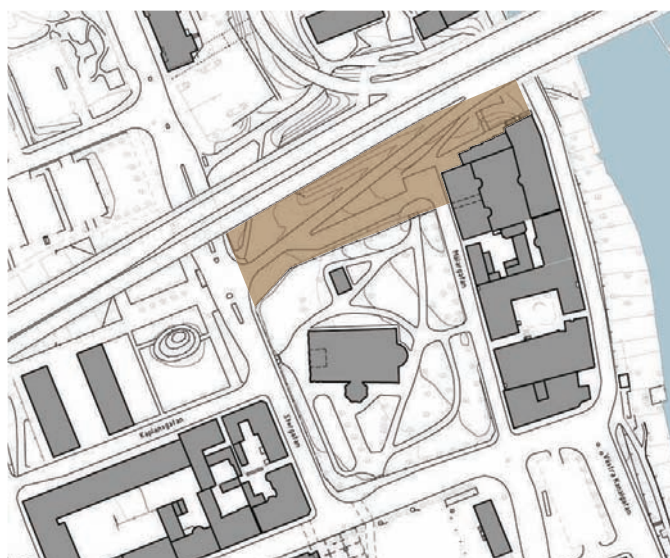
- Utveckla en ny stadsentré exempelvis med en mindre torgyta som kan samutnyttjas av gående, cyklande och biltrafik.
- Utveckla planteringarna mellan Turingegatan och kyrkan. Nya trädplanteringar bör inte skymma S:ta Ragnhilds kyrka.
- Belysningen utvecklas så att platsen fungerar både för gående och biltrafik. Kyrkans fasadbelysning kan förbättras.
- Kontakten mot Västra Kanalgatan och kanalen förbättras så att platsen känns tryggare och väl utformad.

Turingeslänten

Turingeslänten

Riktlinjer

Stadens modernistiska gångstråk

7 Gågatan

Platsen idag:

Gågatan är Södertäljes kommersiella centrum och en del av huvudstråket genom stadskärnan. Det är också stadens främsta mötesplats med intensivt folkliv och många evenemang. Politikertorget med sin scen på Garvaregatan är Gågatans centrala punkt.

Gågatan är en del av den gamla Storgatan. Den byggdes om till gågata på 1960-talet och har kvar en tydlig modernistisk karaktär som bilfri gata med tidstypisk arkitektur och belysning. Gågatan har en tydlig möbleringszon i mitten med serveringar, sittplatser och utsmyckning omgiven av gångstråk längs fasaderna. En kvalitet är Gågatans goda vindförhållanden.

Stråket har under flera år kompletterats med häckar och träd samt med nya utrustningar och småbyggnader i olika stilar. Idag upplevs stråket som övermöblerat och trångt. Sikten mot Maren i söder och mot Stora Torget och kyrkan i norr är skymd och entréplatserna är kompakt möblerade. Varuhusens affärer annonserar sig inte på ett inbjudande sätt ut mot stråket.

Den mest karakteristiska utrustningen på Gågatan är globarmaturerna, som är kvar från den ursprungliga anläggningen. De betyder mycket för gågatans utformning, men belysningsstyrkan är svag. Gågatan upplevs som mörk när affärerna har stängt. De två fontänerna är också samtida med Gågatans anläggning. Labyrinthfontänen ligger mitt i gångstråket mellan Lunahuset och Åhléns och försvårar kontakten mellan byggnaderna. Marmorfontänen med låg brusande vattenpelare är idag försedd med ett skyddsstaket. Leksakståget är en mycket populär lekskulptur. Platsen är utformad som en traditionell lekplats omgiven av träsarger. Gågatans markbeläggning har till stor del samma mönster och material som den ursprungliga anläggningen. Hela ytan har idag markvärme, vilket är en viktig kvalitet vintertid. Markbeläggningen är dock ojämn på grund av sättningsskador och beläggningsmönstret är otydligt ur tillgänglighetssynpunkt.

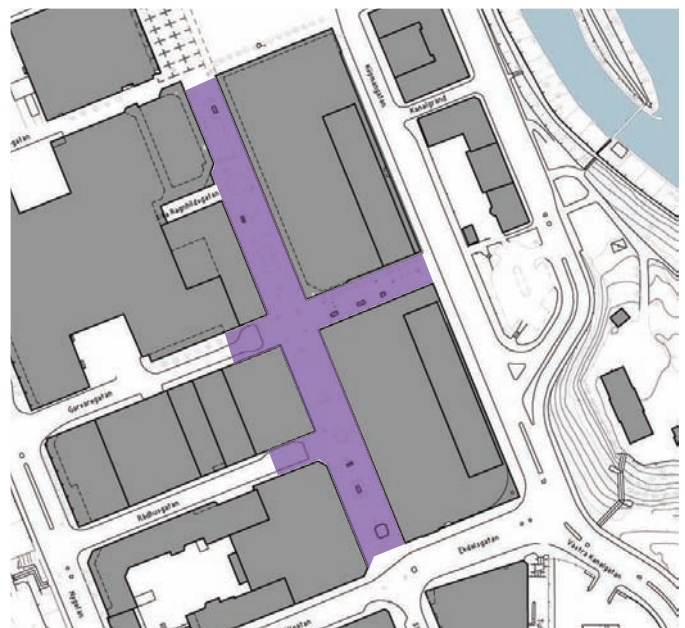
Gågatan har många kvaliteter men upplevs idag som sliten och övermöblerad.

Fotomontage Gågatan: markbeläggning med hög kvalitet, intressant och unik mönsterläggning, förslag från 2007

Gågatan

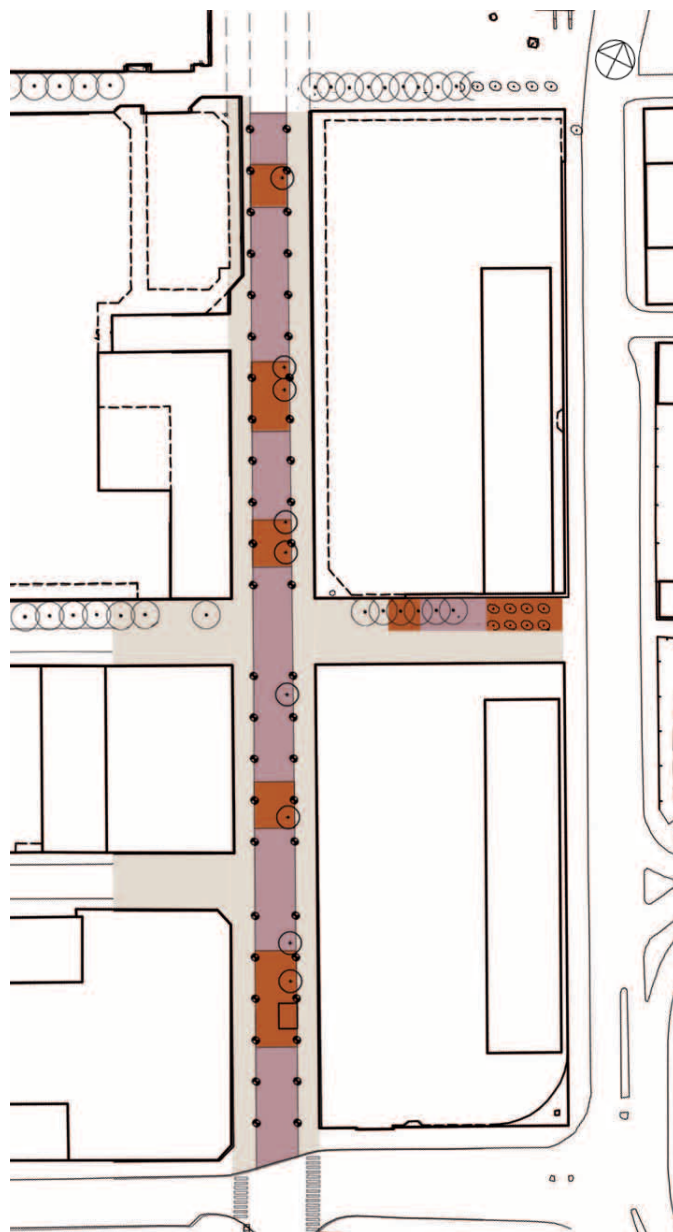

Stadens modernistiska gångstråk

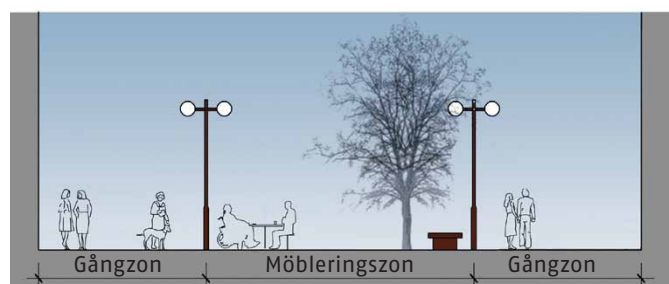
Platsens utveckling:

Gågatan är stadens viktigaste målpunkt och stråk. Här upplever man både ett intensivt folkliv och lugnare platser. Det ska vara lätt att orientera sig med god sikt mot kyrkan och mot Maren. Gågatan förblir Södertäljes viktigaste offentliga rum och en plats där alla kan vistas på lika villkor. Markbeläggning och möbler ska vara av hög kvalitet.

- Förnya Gågatan med unik utformning av hög kvalitet.
- Värna Gågatans goda vindförhållanden.
- Förstärk sambandet med resten av stadskärnan. Värna siktlinjer mot kyrkan och Maren. Öppna kontakten mot kanalen via Köpmangatan.
- Förbättra utformningen av sidogatorna mot Nygatan.
- Bevara strukturen med en möbleringszon i mitten och gångstråk längs fasaderna. Behåll öppna ytor i möbleringszonen för genomsikt och möjlighet att korsa stråket. Utveckla sambandet mellan ute och inne genom att öppna fasaderna mot stråket.
- Bevara stråkets modernistiska karaktär med slät markbeläggning, globarmaturer och öppna fasader mot gågatan.
- Utveckla serveringsbyggnader som är öppna och genomsiktliga i sin karaktär. Byggnaderna placeras så att siktlinjerna lämnas öppna. Byggnader på Gågatan bör vara transparenta och smala. Undvik om möjligt inhägnader. Inhägnader vid serveringar ges en enhetlig utformning.
- Alternativ placering av offentliga toaletter bör undersökas. Eftersträva att placera bemannade offentliga toaletter i handelshusen.
- Bevara tåget som lekskulptur och utveckla lekplatsen. Platsen anpassas till Gågatans utformning, men med full leksäkerhet.
- Förnya fontänerna på platser där viktiga gångstråk inte störs. Eftersträva lekfulla och experimentella lösningar.
- Förnya stråkets markbeläggning med hög kvalitet, intressant mönsterläggning med tillgänglighetsanpassade utformningar och med bibehållen markvärme. Förnya stråkets möblering med hög kvalitet.
- Bevara Politikertorget som viktig plats, anpassa utformningen till Gågatans formspråk. Eftersträva öppenhet mot Garvaregatan och Köpmangatan.
- Koppla Garvaregatan tydligare mot Gågatan.
- Utveckla stråkets belysning. Bevara globerna men modernisera armaturerna för bättre ljusstyrka. Komplettera med belysning exempelvis längs fasaderna.
- Utveckla stråkets planteringar genom att bevara vissa träd och komplettera med blommande solitärträd. Placera blomsterurnor i grupper i närhet av träd eller annan möblering. Häckar undviks.

Dispositionsplan samt **principsektion** över den framtida Gågatan. Längs fasaderna löper 5 meter breda gångstråk. I mitten av Gågatan ligger en möbleringszon. Möbleringen är mer koncentrerad i vissa partier (mörkare röd markering). Däremellan är möbleringen öppnare (ljusröd markering).

Riktlinjer

Parkmiljöer

8 Stadsparken

Platsen idag:

Södertälje stadspark är liten men centralt belägen mellan stationen och Yttre Maren. Sluttningen upp mot Saltsjögatan har stora äldre parkträd som bildar en tät grönska. Det centrala parkstråket med sittplatser och blomsterplanteringar bildar parkens hjärta. Stråket leder fram till scenen och en fin stensatt plats med en mur, sittbänkar och konstverk. Här slutar stråket, och parken når inte riktigt fram till vattnet och strandpromenaden. Kontakten med vattnet bryts av Saltsjögatan och av vegetation.

Scenen ligger undanskymd bakom en paviljong med toalett, som har fått en framträdande plats centralt i parken.

Grusytan framför scenen är en kombinerad boulevplan och publikplats.

Stadsparken har få exotiska växter och begränsade blomsterplanteringar. I norra delen av parken ligger en liten lekplats med några lekställningar. Den används bland annat av barngrupper i väntan på buss och tåg. Stadsparken störs av busstrafiken.

Stadsparken skapades som en park till stadshotellet omkring förra sekelskiftet. Många av träderna är kvar från den tiden. En större ombyggnad gjordes 1960, då det centrala parkstråket, scenen och sittplatsen vid muren kom till. Det är denna struktur som fortfarande råder i parken. En upprustning av parken påbörjades 2006.

Platsens utveckling:

Stadsparken utvecklas till en park som är anpassad till nutida stadsliv. Parken blir en centralt belägen grön oas, med plats för mindre evenemang och upplevelser. Stadsparken utgör också en viktig länk i parkstråket Badparken - Stationen - Stadsparken - Slussholmen - Kusens backe.

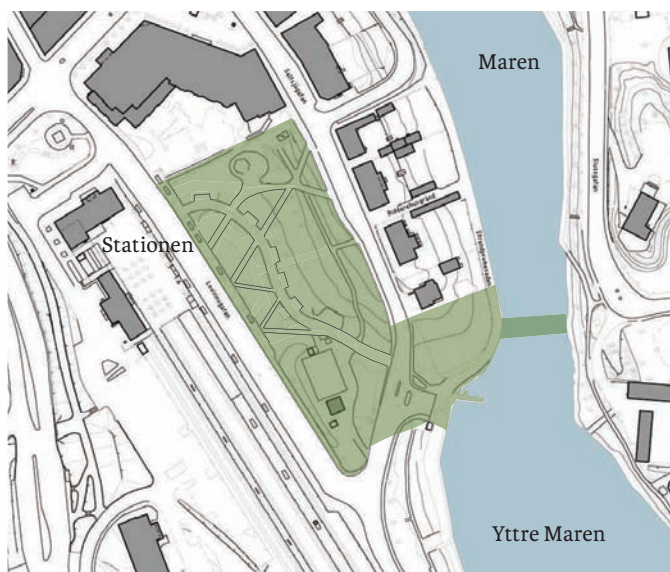
- Förbättra kontakten mot vattnet, smalna av Saltsjögatan och skapa en övergång mot strandpromenaden.
- Utveckla tydligare parkentré med sjötorg mot Yttre Maren, gärna med plats för uteservering i anslutning till parken och sjötorget.
- Utveckla parkens träd- och blomsterplanteringar.
- Flytta paviljongen framför scenen för att binda ihop scenen och sittplatsen till en central plats i parken.
- Utveckla belysningen i parken. Ny parkbelysning längs gångstråket kompletteras med särskild belysning vid lekplatsen och scenen, samt med effektbelysning av parkträden.
- Rusta lekplatsen till en spännande mötesplats för unga.
- Låt Borgmästarvillans trädgård bli en del av parken och anlägg en ny gång- och cykelbro över till Slussholmen.

Stadsparken

Stadsparken mot Maren

9 Orionkullen

Platsen idag:

Orionkullen är ett viktigt landmärke i Södertälje. Uppe på kullen ligger putsade hus med anor från 1700-talet och en rad arkadklippta träd. Platsen mellan husen utgörs av en parkeringsplats. Kullen och de aktiviteter som finns där nås antingen via en körslinga eller en trätrappa som sick-sackar sig upp för slänten. Den kraftiga slänten som vätter mot Västra Kanalgatan ser onaturlig ut och är svårskött. Slänten mot parkeringen i söder har naturkaraktär och saknar idag användning.

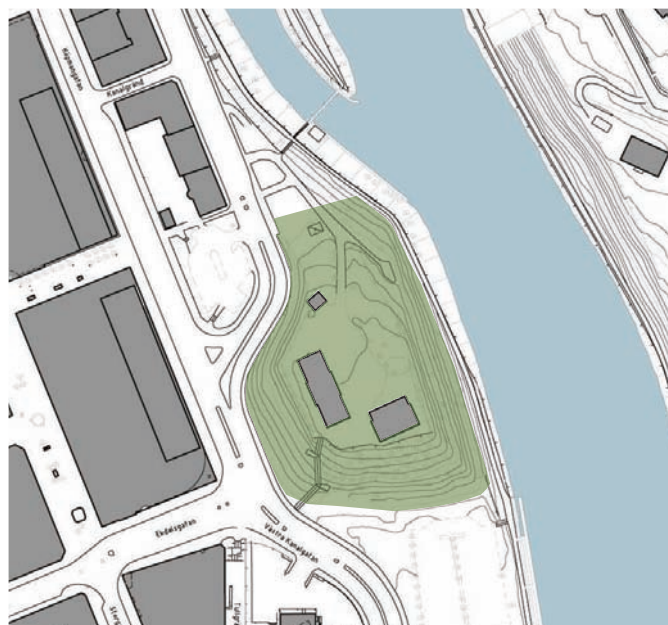
Platsens utveckling:

Orionkullen utvecklas till ett tydligt, väl synligt landmärke, tillgängligt från flera håll. Byggnaderna ges offentligt innehåll som lockar fler besökare till kullen. Från platsen mellan husen är utsikten över kanalen frapperande. Orionkullen integreras i staden med bra gångförbindelser mot söder och väster.

- Utveckla platsen som landmärke genom en fasadbelysning som identifierar kullen och byggnaderna kvällstid.
- Utveckla platsens tillgänglighet genom nya, generösa trappor.
- Tillgängligheten från Västra Kanalgatan och Ekdalsgatan bevaras och förbättras.
- Orionkullens slänter utnyttjas bättre. Terrasser och sittplatser kan anläggas.
- Eftersträva välskötta grässlänter som understryker kullens mäktighet.

Orionkullen sedd från Västra kanalgatan

Riktlinjer

Parkmiljöer

10 Kanalpromenaden

Platsen idag:

Kanalpromenaden följer kanalens sluttningar från slussen i söder till Jovisgatan i norr. Härifrån kan man uppleva båttrafiken, som har stor betydelse för Södertälje. Kanalpromenaden präglas idag av sin naturlika karaktär, avskild från stadskärnan. I söder ligger också Vänortsparken som är en mindre park i anslutning till Hebbevillan. Promenaden uppfattas av många som otrygg och besöks trots dess centrala läge inte av så många. Promenaden saknar tydliga entréer och kopplingar till stadskärnan. Mellan Jovisgatan och Mälärbron saknas promenadväg, vilket utgör ett avbrott i ett i övrigt sammanhängande promenadstråk längs Södertäljes stränder. Längs promenaden finns idag ingen belysning och ytterst få sittplatser. Växtligheten är bitvis frodig och hindrar då utblicken över vattnet.

Södertälje Kanal invigdes 1819 efter flera tidigare försök att skapa en farbar förbindelse mellan Östersjön och Mälaren. Slussen låg då strax norr om nuvarande Mälärbron. Kanalen var smal och tillät inte att fartyg möttes. Dragvägar anlades på ömse sidor av kanalen. När Södertälje utvecklades till en badort i slutet av 1800-talet, användes dessa som promenadvägar. Kanalen breddades i början av 1920-talet och den nuvarande kanalen invigdes 1923, och slussen flyttades till dess nuvarande läge. Längs Västra Kanalgratan finns en rest av 1800-talets smala, vindlande kanal som idag utnyttjas av en båtklubb. Här ligger 1800-talets promenadväg kvar med planterade lindar. Längs utsidan av Kanalholmen finns planer på att anlägga en kaj för båtar som väntar på att slussa. Stora delar av marken ägs av Sjöfartsverket.

Platsens utveckling:

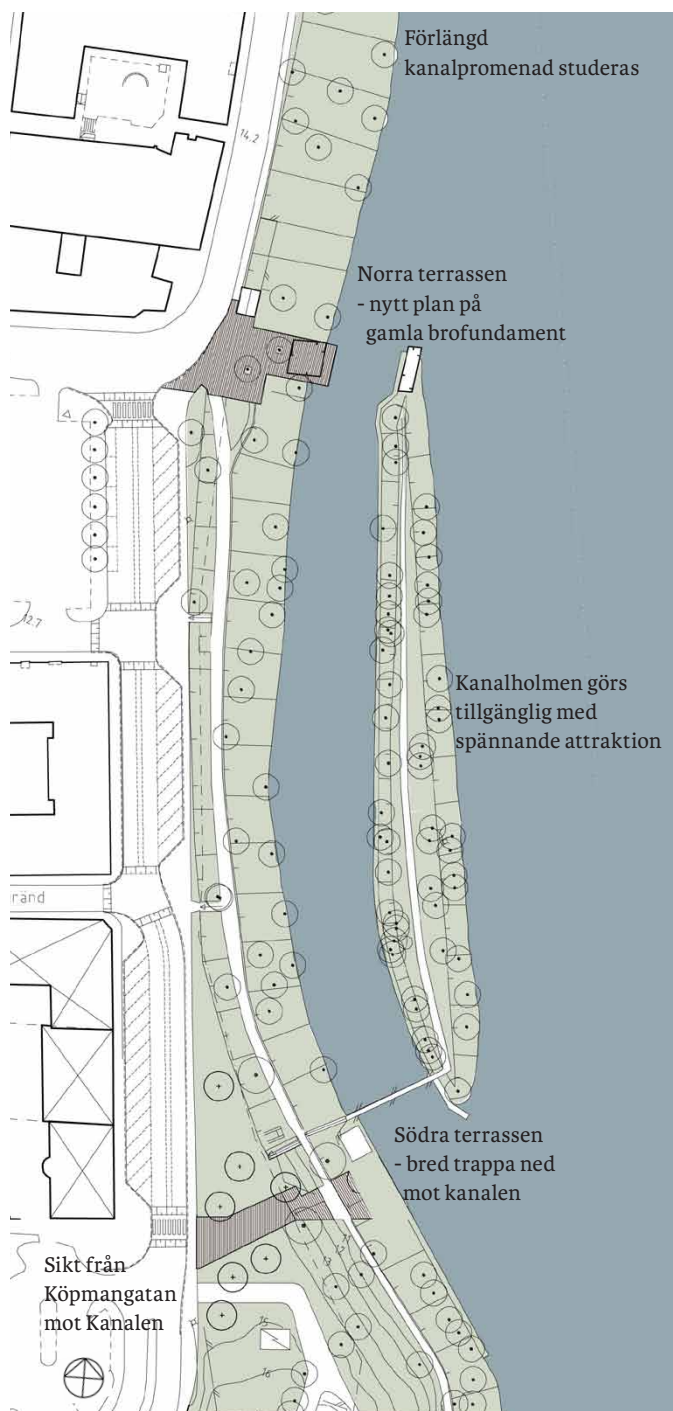
Kanalpromenaden utvecklas till ett tryggt och välanvänt promenadstråk. Promenaden ger en extra dimension åt stadslivet med närheten till båttrafiken och attraktioner längs vägen. Vänortsparkens samband med Maren förbättras. Besökaren kan komma närmare stadens historia med den gamla kanalfåran och dess dragvägar.

- Utveckla promenaden till en mer parkmässig miljö. Slänterna röjs och hålls öppna. Lyft fram promenadens kulturhistoriska värden.
- Vid Jovisgatan och Garvaregatans förlängning kan stadskärnan knytas närmare kanalen genom att entréplatser skapas. En terrass kan anläggas vid Brovaktarstugan genom att utnyttja ett av de gamla

brofundamenten. Utveckla kontakten från Garvaregatan mot kanalen.

- Förläng kanalpromenaden mellan Jovisgatan och gamla slussen. Passager byggs förbi Brovaktarstugan och under Mälärbron.
- Gör Kanalholmen tillgänglig för allmänheten och utveckla den till en attraktion.
- Förnya möblering och skapa effektbelysning som ökar tryggheten utan att sjöfarten och kulturhistoriska värden störs.
- Förbättra kontakten mellan kanalpromenaden och Mälärbron.
- Utveckla Vänortsparkens planteringar.

Fraktfartyg på Kanalen

Brovaktarstugan

Från nuvarande terrassen vid Brovaktarstugan

Principskiss för Kanalpromenaden vid Kanalholmen:
 Norra Terrassen är ett horisontellt plan från Västra Kanalgatans trottoar ut mot kanalen. Däcket vilar på ett av de gamla brofundamenten och förankras i den gamla muren mot gatan. Platsen blir en utsiktsplatå och kan med fördel användas som serveringsyta för ett framtida café på platsen.
 Södra Terrassen ligger i anslutning till Västra Kanalgatan och fortsätter med två trapplopp som leder ned en bit mot vattnet. Trappan är tänkt som en stor generös yta, en sitt- och mötesplats intill Kanalen. Platsen annonserar sig tydligt från Garvaregatan så att kontakten med staden förbättras.

Riktlinjer

Parkmiljöer

11 Slussholmen med Lotsudden

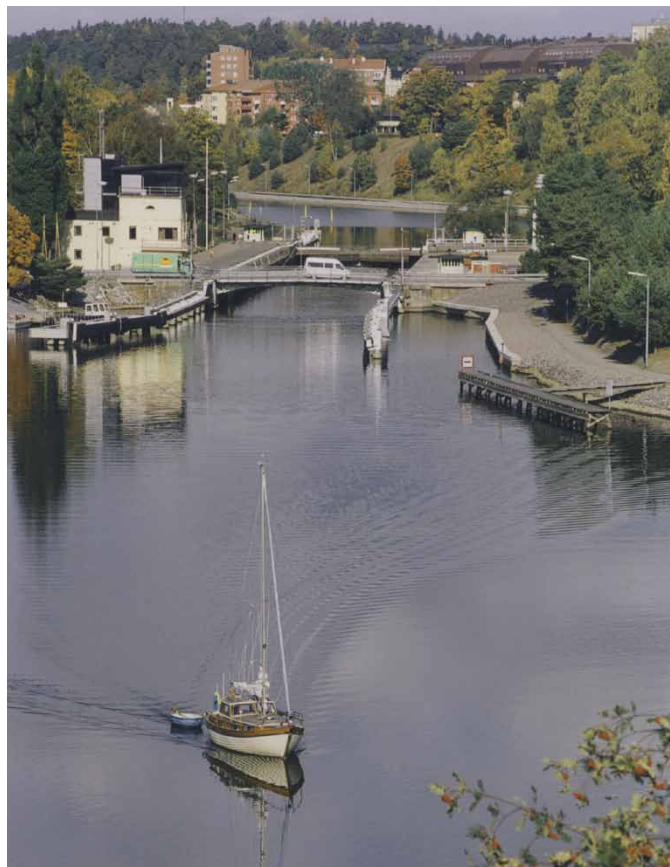
Slussholmen med Lotsudden idag:

Slussverksamheten är en central verksamhet i Södertälje. Idag är utformningen runt Slussen främst funktionsstyrd. Slussbron är en viktig förbindelse för gående över kanalen och förbinder Sydpoolen och Kusens backe med stadskärnan.

Slussholmen utgör en viktig länk i en serie parkrum som leder från Badparken genom Stadsparken, över till Slussholmen och vidare till Kusens backe. Holmen har till stor del parkkaraktär, men utnyttjas främst som passage. Förutom slussverksamhetens byggnader finns en restaurang. Slussen och en stor del av Slussholmen ägs av Sjöfartsverket.

På Lotsudden ligger hela Södertälje Kanals centrala vattenrum framför besökaren. Det är en spännande plats som idag är lite svår att hitta till främst på grund av slussverksamhetens anläggningar. En smal, obelyst stig leder ut till udden. Mot Yttre Maren finns en liten strand. Marken ägs av Sjöfartsverket och sommartid har caféverksamhet bedrivits i paviljongen.

Slussholmens avgränsning norrut utgörs av Blindtarmens vattenrum. Blindtarmen är en rest av den gamla kanalfårens sträckning och bildar en inskränning i kanalslätten mellan Maren och Kanalen. Här möts Mälarens och Östersjöns vatten. Det lilla vattenrummet ligger avsidet och skyddat och är kantat av gamla dragvägar. Marken ägs delvis av Sjöfartsverket.

Slussen

Platsens utveckling:

Slussholmen utvecklas som aktivitetspark och besöksmål, med fler verksamheter och byggnader. Restauranger och serveringar med utsikt över vattnet och den spektakulära båttrafiken ökar området attraktivitet.

Lotsudden utvecklas till en attraktiv plats i staden med utblick över kanalen och sjöfarten. Verksamheter kan bidra till att göra Lotsudden till ett besöksmål. En pir med kallbadhus kan exempelvis byggas längst ut på udden. Blindtarmen ligger i ett grönstråk som förbinder stadskärnan med Slussholmen. Blindtarmen öppnas upp mot Maren och staden. En vattentrappa tar upp nivåskillnaderna mellan vattenytorna.

- Värna och utveckla Slussen som besöksplats.
- Utveckla Slussholmen till en modern park med aktiviteter, serveringar och plats för större evenemang.
- Sträva efter att utvidga Slussholmens västra del mot Maren som trafikfritt offentligt rum.
- Gör kontakten från stadskärnan till Sydpoolen och Kusens backe spännande och attraktiv.
- Utveckla områdets belysning med effektbelysning på vegetation, byggnader och anläggningar.
- Annonsera Lotsudden tydligare från Marenplan och Slussholmen.
- Nya verksamheter ska vara av publik karaktär.
- Utveckla och ta tillvara Slussholmens vegetation.
- Utveckla Blindtarmen som vattenrum i staden och förstärk sambandet mellan Blindtarmen och stadskärnan, t ex genom att öppna Blindtarmen mot Maren.
- En vattentrappa kan byggas mellan vattenytorna.

Lotsudden

Lotsudden

Blindtarmen

Riktlinjer

Parkmiljöer

12 Skateparken

Platsen idag:

Skateparken ligger alldeles intill Sydpoolen. Anläggningen är utförd i betong och är anpassad till terrängen genom att en trappa/läktare byggd i slänten tar upp höjdskillnaderna. Anläggningen har både en bowl- och en streetdel, dvs en skålförmad grop samt en öppen planare yta med räcken, murar mm. Skateanläggningen är en del av det aktivitetsområde som kan utvecklas kring Maren och Lotsudden.

Skateparken

Platsens utveckling:

- Skateparken bör av säkerhetsskäl ha en hög skötselnivå.
- Andra aktiviteter och anläggningar kan med fördel samförläggas med skateparken.
- Förbättra gångstråket mellan slussen och skateparken med bättre belysning och beläggning.

13 Kusens backe

Platsen idag:

Kusens backe är Södertäljes stadsskog - en stor, central grön lunga som nyttjas av många till motion och promenader. Namnet Kusen kommer från klensmeden Lars-Petter Couse, kallad Kusen. Som självmördare blev han begravd i ovigd jord i Engelbrektsbacken, därefter i folkmun kallad Kusens backe.

Kusens backe ligger öster om Kanalen med en brant sluttning mot stadskärnan. Höjden är en del av en lång grusås och hela området är ca 28 hektar. Kusens backe är till största delen tallskogsbevuxen, med upp till 150-200 åriga tallar. Området med sina mäktiga, avrundade tallkronor ger en karaktärsfull och kraftigt markerad horisont i staden.

Kusens backe har ett mycket högt värde för friluftslivet och antalet besökare är stort. Flera promenadstråk, bl.a. Hälsans stig, går genom området och längs kanalen går en del av den sammanhängande strandpromenaden. Många skolor, dagis och fritids i innerstan har nära till Kusens backe som därför har ett mycket stort värde som utflyktsområde. Ett 2 km långt elljusspår går i en slinga genom området.

Platsens utveckling:

Målet för skötseln av Kusens backe ska vara att vårda ett område av stort värde för friluftslivet. Åtgärder ska genomföras så att antalet besökare ökar.

- Entrépunkter tydliggörs och förstärks. Området utvecklas till en välskött natur- och friluftspark med väl belysta gångvägar.
- Kusens backe ska vara den centrala stadens viktigaste rekreationsområde och kan exempelvis inrymma lek, motionsmöjligheter och plats för utomhuspedagogik.
- Pelartallskogens karaktär och det lövrika partiet kring kolerakyrkogården värnas.

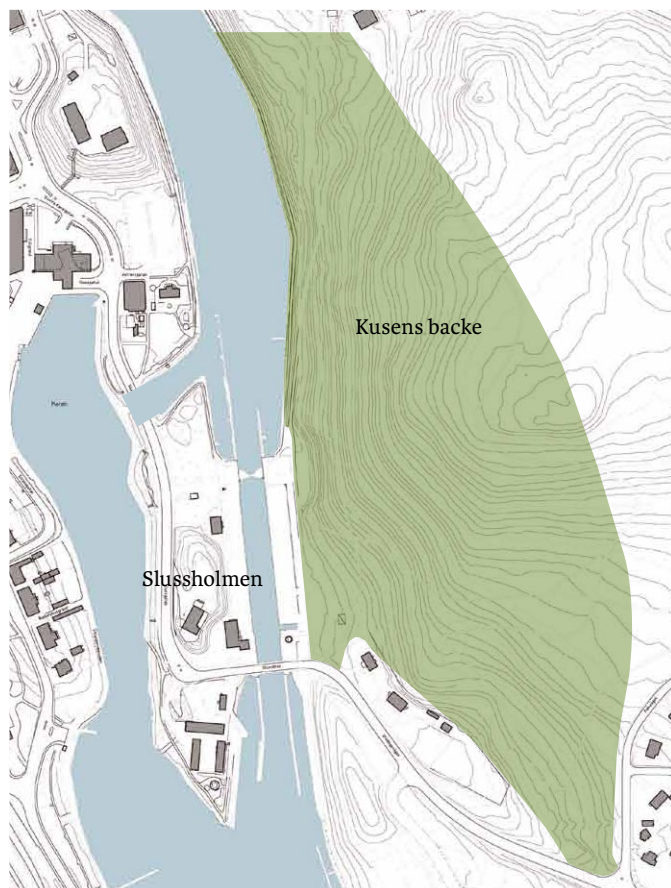
Promenadväg på Kusens backe

Pelartallskog på Kusens backe

Tallskog med inslag av hassel på Kusens backe

Riktlinjer

Parkmiljöer

14 Badparken

Platsen idag:

Parken är Södertäljes äldsta park och en av de finaste och mest använda. Under 1800-talets senare del tillhörde parken badinrättningen som låg vid Torekälla. Parken sträcker sig från Oxbacksleden/Järnagatan upp mot Torekällberget.

Badparken är parken för promenader, lek och andra aktiviteter.

Centralt i parken ligger en lekplats med en stor oval gräsyta. Den omges av fina skogsbackar att leka och promenera i. Gångvägarna genom parken förbinder stadskärnan med Torekällberget.

I Badparken, som ligger på nära promenadavstånd från pendeltågsstationen i Södertälje centrum, kan barnen leka ostört från trafik och buller. Lekplatsen erbjuder många olika lekredskap. Här finns gott om sittplatser och en stor gräsyta att använda för bollspel och lekar. Lekplatsen omges av fina skogsbackar lämpliga för upptäcktsfärder bland stora lövträd och pulkaåkning. I parken finns även tennisbanor.

Platsens utveckling:

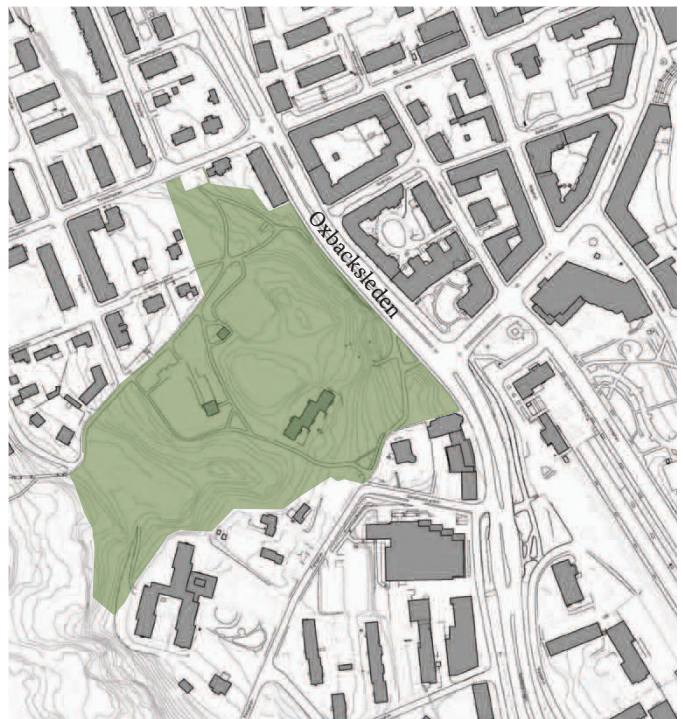
- En tydlig parkentré mot Oxbacksleden bör skapas för att förbättra kontakten med stadskärnan och Stationsplan.
- Även de mindre entréerna bör tydliggöras genom ny skyltning eller utformning.
- Parkens sittplatser och annan markutrustning förbättras.

Badparken omgiven av skogsbackar

Badparkens lekplats

15 Dalparken

Platsen idag:

Dalparken byggdes ursprungligen på 1940-talet och ritades av arkitekt Erik Glemme. På 1970-talet minskades parken i samband med att Oxbacksleden byggdes ut. Parken fick då en ny utformning. Den upprustning som genomförts under 2006 bygger vidare på denna utformning och har dessutom anpassats för barn med funktionshinder. Dalparken är idag en av Södertäljes mest uppskattade parker. Här finns lekplats och en stor gräsyta för lek, spel eller picknick.

Vid upprustningen av lekplatsen förbättrades entréerna till parken med nya granittrappor. Slänterna röjdes från sly och planterades med nya buskar. De nya lekredskapen lockar till att klättra, gunga, hoppa, snurra och rutscha. I anslutning till lekplatsen finns även lekskulpturer, en blomsterplantering och sittplatser. Det sedan tidigare befintliga parkhuset och en av paviljongerna har sparats och målats om.

Platsens utveckling:

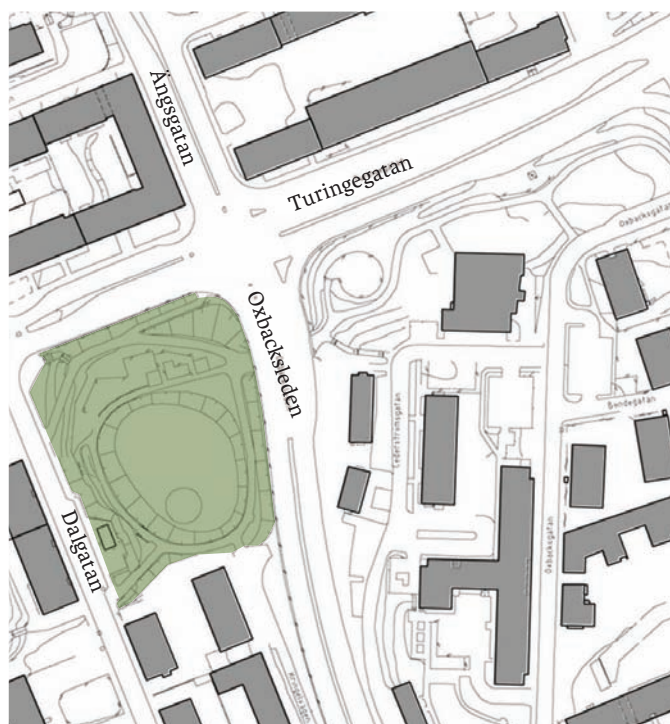
- De öppna aktivitetsytororna runt om parken utgör dess stora kvalitet och bör bevaras.
- Uteservering till befintlig kiosk och servering bör annonseras mot parken så att ingen baksida skapas.
- Parken kan vara en bra plats för en konstfrusen isbana på vintern.

Dalparken med sin ovala gräsyta

Leksulpturer och planteringar i Dalparken

Riktlinjer

Den moderna stadens offentliga rum

16 Marenplan

Platsen idag:

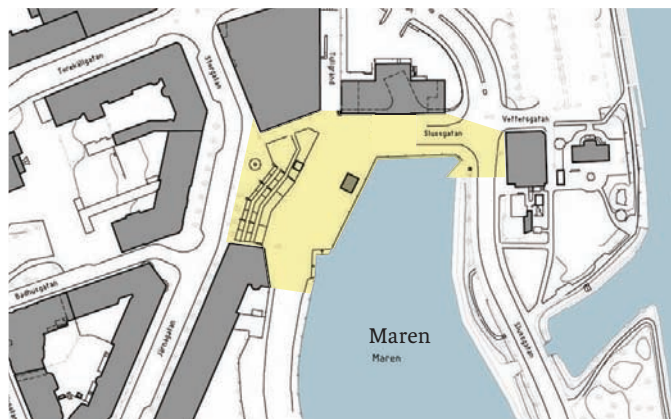
Marenplan med Marentrappan är ett stort, generöst offentligt rum mitt i stadskärnan. Med vattenkontakt och utsikt över kanaltrafiken är platsen en unik estrad med stor potential. Platsens stora kvalitet är utblicken över den öppna vattenytan. Idag begränsas platsen av en dominerande serveringsbyggnad mitt på planen och parkeringshuset med garageinfart skär av kontakten runt Maren. Trots att Marenplan ligger mycket centralt upplevs den avses och ibland ödslig. Sikten från Köpmangatan ned mot platsen är skymd. Båttrafik i Maren förhindras av att gångbron inte kan passeras.

Marentrappan är välutformad och skapar stark karaktär åt platsen. Den fungerar bra som auditorium till händelser på Marenplan. Olof Palmes Plats med mönsterbeläggning och en liten fontän, bildar övergång från stadskärnans centrala stråk längs Storgatan till Marentrappan. Vid sidan om trappan ligger en grässlånt som saknar funktion.

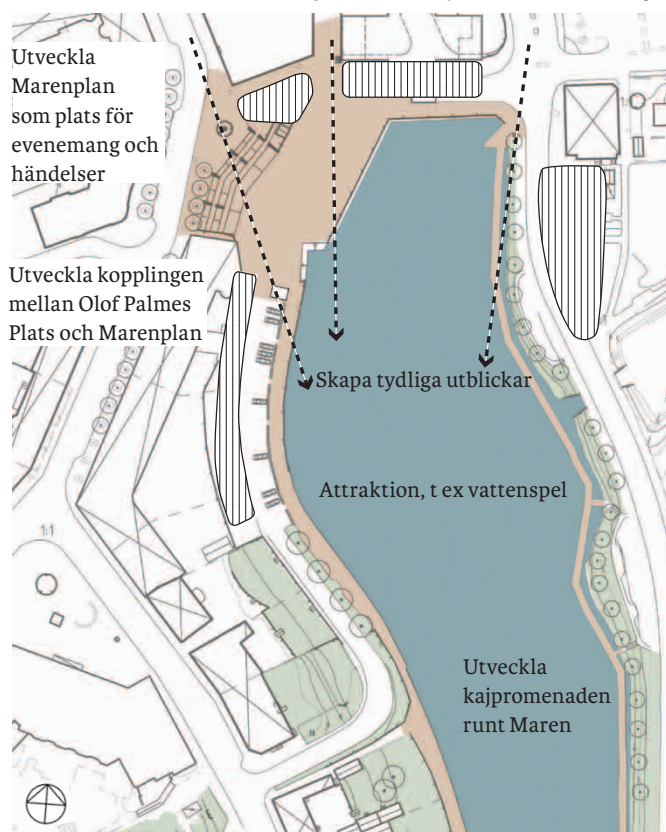
Platsens utveckling:

Marenplan utvecklas till stadens stora, modernt utformade offentliga rum vid vattnet, synligt från stora delar av stadskärnan. Här ska förutsättningar skapas för ett varierat nöjes- och aktivitetsstråk kopplat till Slussholmen och Järnagatan. Platsen blir en estrad med Marens vattenyta som fond och med plats för evenemang och serveringar. Platsen kopplas till både Köpmangatan och strandpromenaderna mot Lotsudden och stationen.

- Utveckla Storgatans och Köpmangatans siktlinjer och utblickar mot Marenplan för att koppla staden mot Maren och kanalen.
- Förbättra Marenplans kontakt med vattnet och kajerna. Flytta serveringsbyggnaden från platsen och utvidga platsen för passage mot Slussholmen.
- Utveckla Marenplan som plats för framträdanden, evenemang och händelser. Skapa en scenplats som inte försämrar vattenkontakten.
- Skapa förutsättningar för uteserveringar i kanten av Marenplan.
- Bevara Marentrappan i hela sin utbredning. Utveckla platsen med grässlånten bredvid trappan, exempelvis med en terrass för servering eller utvidgad trappa.
- Utveckla Olof Palmes Plats till ett tydligare entréorg mot Marenplan.
- Förnya Marenplans möblering och belysning och ge platsen en intressant markbeläggning.

Principskiss Marenplan och Marens kajer

Zoner som kan vara lämpliga för uteserveringar

17 Marens kajer och stränder

Platsen idag:

Marens kajer och stränder har promenadstråk med olika karaktärer. Längs östra sidan består stranden av en grässluttning med stenskoning, en träbrygga och Slussgatan med gång- och cykelväg. Längs Marens västra kaj löper en kajpromenad mot Yttre Maren och Stadsparken. Marens östra strand har ett populärt läge i kvällssolen och bryggan blir på sommaren en informell och omtyckt sittplats. Längs Marens västra kaj finns sittplatser och en väl utformad avgränsning mot Strandgatans parkeringsplats. Maren är avskuren för båttrafik genom gångbron som förbinder Slussholmen med Borgmästarudden och Stadsparken. Bron är utformad så att sikten från Marenplan ut mot Yttre Maren hindras. Vid Stadsparken mot Gästhamnen byter promenaden karaktär till en mer parkmässig strandpromenad med bryggor, pilträäd och sittplatser.

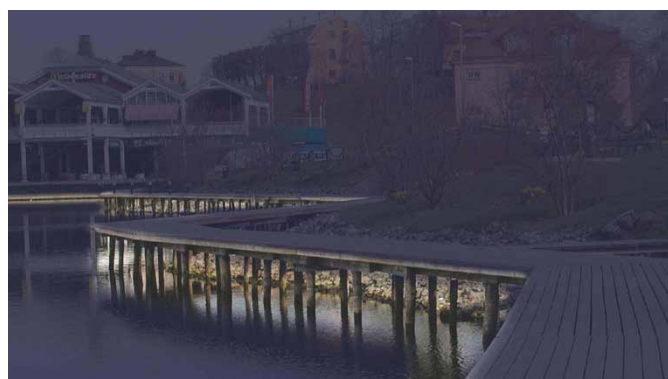
Platsens utveckling:

Kaj- och strandpromenaderna runt Maren förbinds med övriga strandpromenader så att de ingår i ett sammanhängande system av stråk längs Södertäljes stränder. Promenaderna kompletteras med sittplatser och vistelseytor med vattnet som huvudattraktion. Promenadstråkets koppling mot Marenplan förstärks.

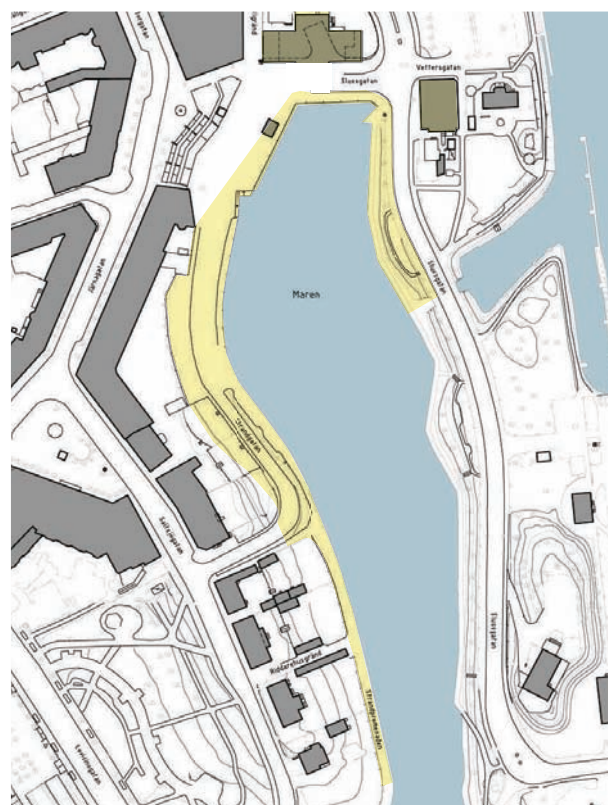
- Värna sammanhängande, allmänna promenadstråk längs Marens kajer och stränder.
- Händelser kan utvecklas runt Marens vattenrum och Marens kanter kan markeras med effektbelysning.
- Kajernas koppling mot Stadsparken förstärks. Ett sjötorg med båtplatser anläggs där strandpromenaderna möter Saltsjögatan och Stadsparken. Kontakten förbi Borgmästarudden förbättras.
- En ny bro bör göras lätt i konstruktionen så att sikten mot Yttre Maren återfås och så att mindre båtar kan passera.

Attraktion på vattenytta

Förslag till effektbelysning

Kaj vid Maren

Riktlinjer

Den moderna stadens offentliga rum

18 Stationen

Platsen idag:

De äldre stationsbyggnaderna ger en stark karaktär åt platsen, och förstärker intrycket av att man kommer in till stadskärnan med tåget. Stationen har trånga passager mot Stationsplan och mot nya stadshuset vid Nyköpingsvägen. Från stationens torgyta, som ligger högre än bussterminalen, leder trappor ned till bussarna. Utformningen av stationens torgyta saknar koppling till omgivande platser. Marken ägs bland annat av Banverket och Jernhusen AB.

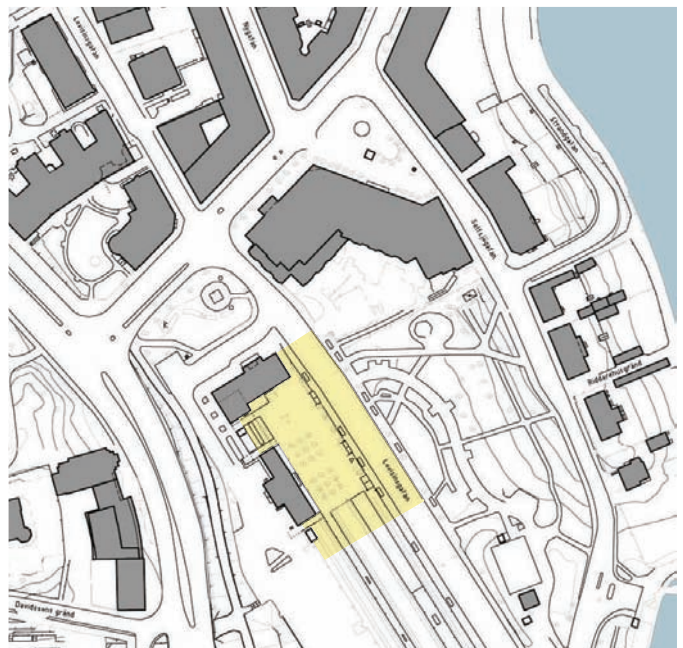
Platsens utveckling:

Stationsområdet utvecklas till ett kommunikationscenter med god tillgänglighet och tydlig kontakt med stadskärnan och Nyköpingsvägen. Stråket genom Stadsparken förblir en viktig gångväg österut. De gamla stationshusen ger rumslighet och historisk förankring till platsen, vilket bör beaktas då framtida kompletterande bebyggelse planeras. Ett nytt resecentrum bör erbjuda ett nytt sätt att ta sig över spårområdet och förbättra tillgängligheten.

- Förbättra passagerna till och från stationsområdet. Sträva efter att via stationsområdet knyta samman Nyköpingsvägen med bussterminalen och Marenområdet.
- Gestaltningen av stationens utemiljöer samordnas med utformningen av platsen vid det nya Stadshuset och med övriga stadskärnan i material och utrustning.

Södertälje station

19 Nygatan

Platsen idag:

Nygatan är en av de viktigare gatorna i centrala Södertälje. Det är huvudgatan in mot staden från Turingegatan och även bussgata. Nygatan är idag en bred asfaltsgata med smala trottoarer och med vissa trädplanteringar. Belysnings- och möbleringsmässigt upplevs Nygatan som splittrad med en rad olika typer av armaturer och möbler. Alléträden består idag främst av almar. Träden har nedsatt vitalitet.

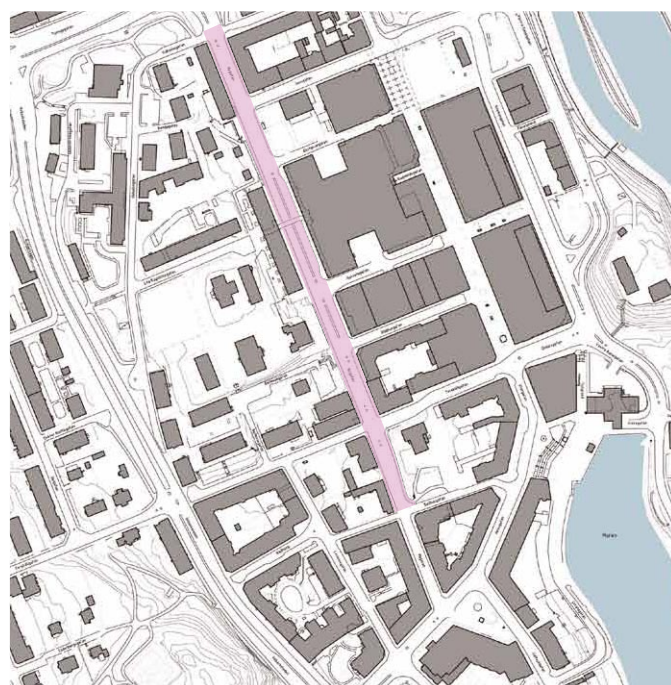
Platsens utveckling:

Nygatan utvecklas som en av Södertäljes viktigaste gator, med angöring till parkeringshus och affärslokaler. Nygatan utformas som "huvudgata i staden", en lågfartsgata där gående och cyklister prioriteras. Nygatan förblir en viktig bussgata. En minskad bredd på körytan och en breddad trottoar medger plats för folkliv och uteserveringar.

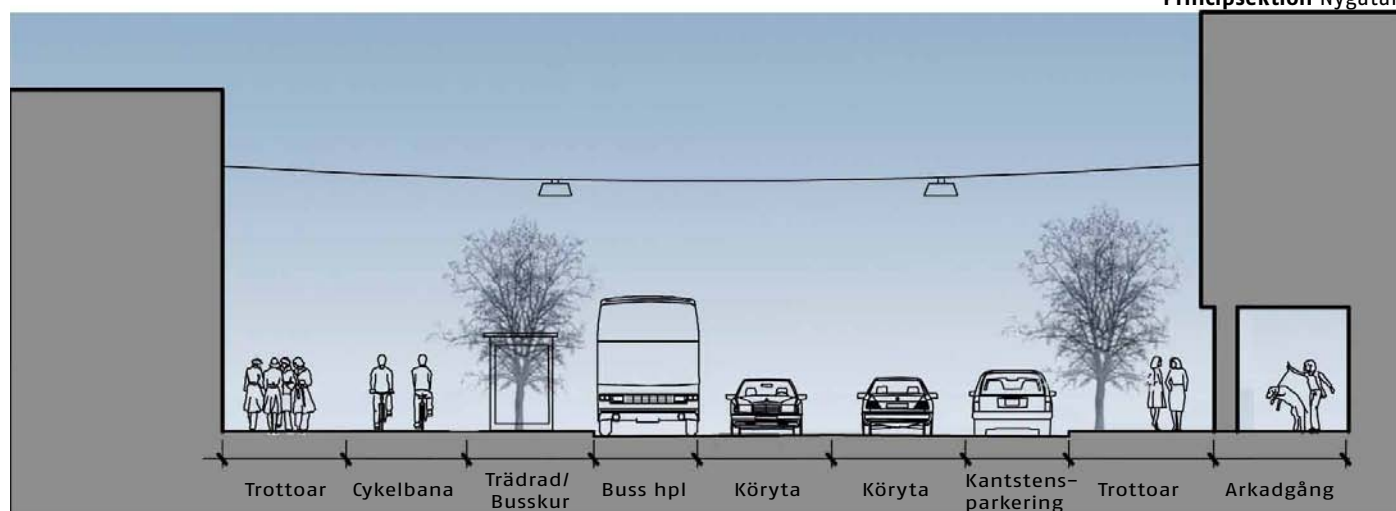
- Utveckla Nygatans trafiksäkerhet med bredare trottoarer och delvis separata cykelbanor.
- Utforma gatan som en stadsgata med rak kantstenslinje, trädplanteringar och linspänd belysning.
- Förnya Nygatans möblering.

Nygatan

Principsektion Nygatan

Riktlinjer

Den moderna stadens gator

20 Köpmangatan och Ekdalsgatan

Platsen idag:

Köpmangatan är idag framförallt en bussgata med ett flertal hållplatser på vardera sida. Få affärsingångar vetter mot gatan. Trottoarerna är förhållandevis smala och busskurer gör passagera ännu smalare. Gatan är avskärmad mot Maren och har även en dålig kontakt mot Stora Torget. Ett av kvarteren utgörs av en parkeringsplats. Köpmangatan upplevs som ogästvänlig för gående och cyklister. Gatuträden är få och i dåligt skick.

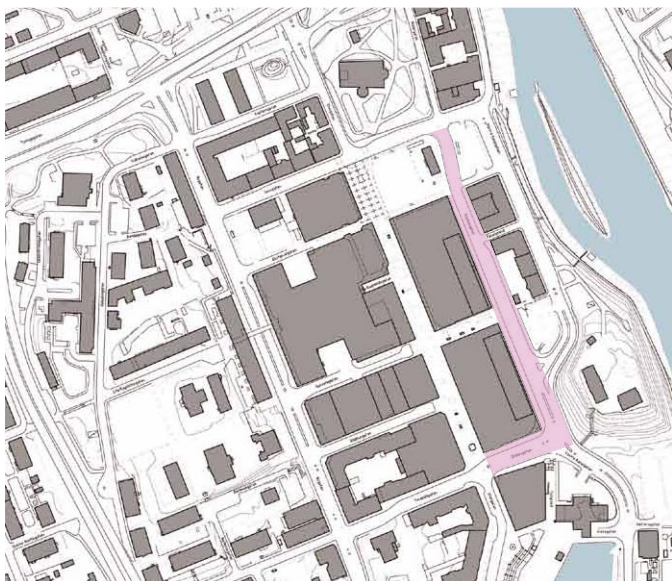
Platsens utveckling:

Köpmangatan utvecklas till en stadsgata med bra framkomlighet för gående och cyklister. Gatan förblir mycket viktig för bussangöring. Fler affärer och verksamheter vetter mot bredare trottoarer på gatan. Ny bebyggelse med affärslokaler blir ett viktigt tillskott i gaturummet. Köpmangatans kontakt med Maren och Kanalpromenaden förbättras.

- Öka trafiksäkerheten med bredare trottoarer och separat cykelbana, som görs till en länk i cykelnätet genom stadskärnan.
- Utveckla Köpmangatans kontakt med Marenplan, Kanalpromenaden och Stora Torget. Skapa sikt mot Marens vattenspegel.
- Ge Ekdalsgatan en fond med en bred stensatt stadstrappa upp mot Orionkullen.
- Förnya gatuträdsplanteringarna.
- Tillåt biltrafik på Köpmangatan samtidigt som gående och bussangöring prioriteras.

Köpmangatan

21 Sidogator

Platsen idag:

Gatorna mellan Nygatan och Gågatan kallas sidogator. Flera av dessa gator upplevs som bakgator - trottoarerna är förhållandevis smala, belysningen är främst teknisk och av varierande typer. Gatorna har en viktig funktion som angoringsgator och här sker mycket av inlastningen till affärerna som vetter mot Gågatan. På flera av sidogatorna sker även infarter till parkeringshus. Längs gatorna finns mycket murar och plank och få fönster vetter mot gatorna.

Platsens utveckling:

Sidogatornas utformning förnyas för att öka kontakten för gående mellan Gågatan och Nygatan. De idag döda sidogatorna mellan Nygatan och Gågatan utformas med nya verksamheter och fasader som rymmer handel, aktivitet och inte bara angöring. Gatornas funktion som viktiga lastgator med varuintag och infart till parkeringshus behålls.

- Utveckla Jovisgatans och Garvaregatans kontakt mot kanalen.
- Förnya gatornas utformning och material.
- Sträva efter att bevara och plantera fler gatuträd.
- På Garvaregatan och Rådhusgatan flyttas vändplatserna och biltrafiken längre från gågatan.
- Förbättra kontakten mellan Gågatan och Nygatan med ny utformning av gaturummet.
- Placera sittplatser i backarnas stigning.

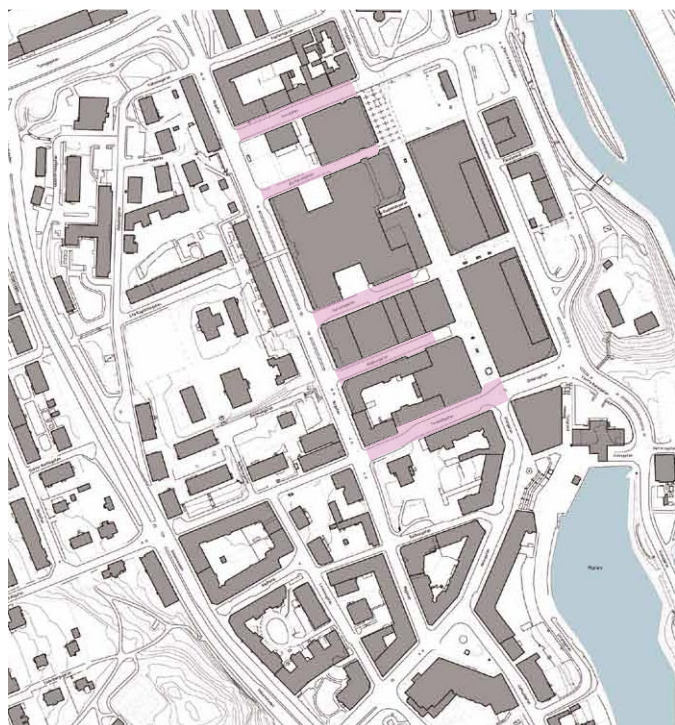
Jovisgatan

Gästgivaregatan

Garvaregatan

Riktlinjer

Den moderna stadens gator

22 Oxbacksleden, Turingegatan och Nyköpingsvägen

Platsen idag:

Oxbacksleden, Turingegatan och Nyköpingsvägen är idag snarare trafikleder än gator, med dåliga förhållanden för gående och cyklister. Gatorna är och förblir viktiga infarter till stadskärnan.

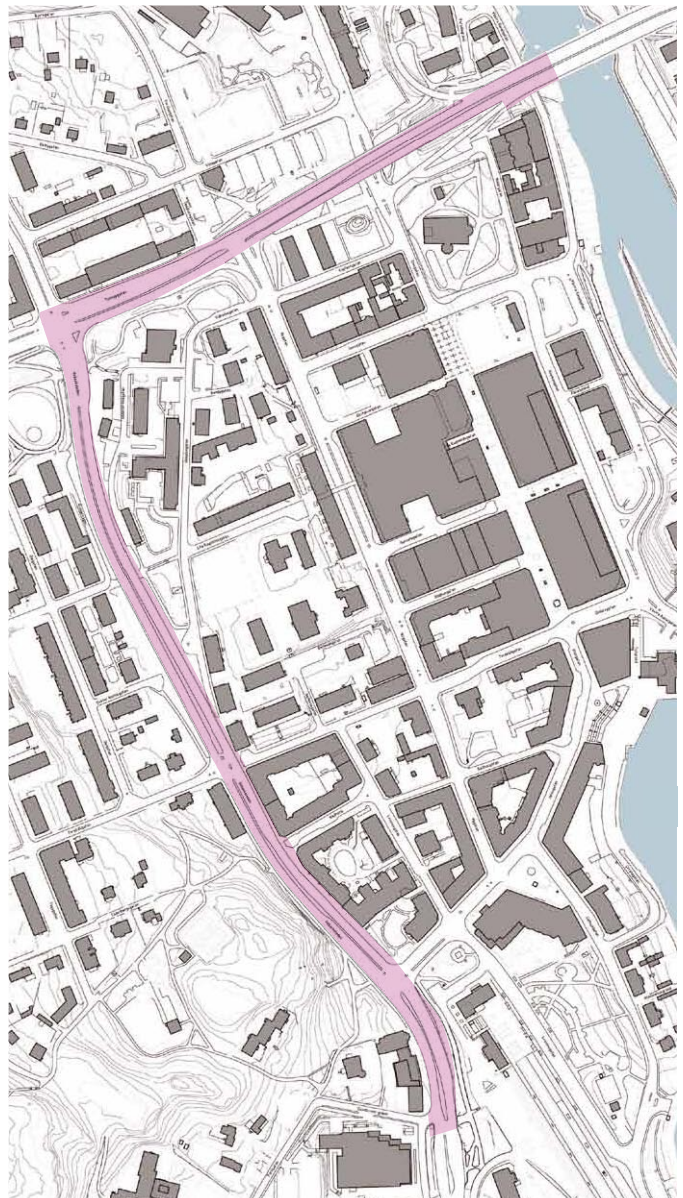
Platsens utveckling:

Oxbacksleden, Turingegatan och Nyköpingsvägen utvecklas till stadsmässiga gator med bra framkomlighet för såväl gående, cyklister som för biltrafik. Fler affärer och verksamheter vetter mot gatan och ny bebyggelse med affärslokaler kompletterar gaturummet.

- Öka trafiksäkerheten med bredare trottoarer och separat cykelbanor.
- Ge gatorna en bättre och mer tilltalande rumslighet med nya trädplanteringar.
- Förbättra gatornas gestaltning med belysning, möblering mm.

Turingegatan med Turlingelänten till vänster i bild

23 Grödingevägen

Platsen idag:

Grödingevägen är infartsvägen till stadskärnan från sydost. Sträckan närmast slussen präglas av närheten till vattnet och Kusens backes tallskog. Denna del av Grödingevägen har en fin gatstensbeläggning.

Platsens utveckling:

Vägen ges mer karaktär av stadsgata.

- Utveckla rumsligheten i vägens närområde genom ny bebyggelse och trädplanteringar.
- Ny bebyggelse inpassas så att den trappar sig i terrängen och lämnar siktstråk mot grön- och vattenområden.
- Bevara Grödingevägens gatstensbeläggning.

Grödingevägen närmast Slussen

